

**MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU**

**ARABIKEVÄT JA KANSAINVÄLISEN YHTEISÖN ARVOT YK:N  
TURVALLISUUSNEUVOSTON TOIMINNASSA JEMENISSÄ**

Pro gradu -tutkielma

Yliluutnantti  
Petteri Pankasalo

Sotatieteiden maisterikurssi 9  
Merisotalinja

Huhtikuu 2020

Kurssi Sotatieteiden maisterikurssi 9	Linja Merisotalinja
Tekijä Yliluutnantti Petteri Pankasalo	
Tutkielman nimi Arabikevät ja kansainvälisen yhteisön arvot YK:n turvallisuusneuvoston toiminnassa Jemenissä	
Oppiaine, johon työ liittyy Strategia	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Aika Huhtikuu 2020	Tekstisivuja 57 Liitesivuja -
<p><b>TIIVISTELMÄ</b></p> <p>Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, miksi Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto ei ole tehnyt päätöstä humanitäärisestä interventiosta Jemeniin. Arabikevään kansannousuja ja hallinnon uudistamisen epäonnistumista seurannut sisällissota on YK:n mukaan kuluneen vuosikymmenen suurin ihmisen aiheuttama humanitäärinen katastrofi. Turvallisuusneuvostolla on tarvittavat mekanismit, mutta siltä vaikuttaa puuttuvan tahto tilanteeseen puuttumiseen.</p> <p>Tutkielma perustuu englantilaisen koulukunnan kansainvälisen yhteisön teoriaan. Teorian keskiössä ovat valtiomiesten arvovalintoihin perustuva toiminta kansainvälisissä suhteissa ja ulkopolitiikan toteuttamisessa. Siinä perustavanlaatuisena kysymyksenä on valtion puuttumattomuusperiaatteen ja ihmisoikeuksien perusarvojen ensisijaisuuden välinen ristiriita. Teorialähtöistä sisällönanalyysiä hyödyntämällä on tutkittu YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmia, päätöslauselmaehdotuksia sekä kokospöytäkirjoja. Teorian käsitteistöä hyödyntämällä on etsitty tulkintoja valtiomiesten arvovalinnoista, jotka kuvaavat perusteita turvallisuusneuvoston toiminnalle.</p> <p>Arabikevään kansannousut saivat aikaan käytännössä Jemenin hajoamisen valtiona. Tästä seurannutta turvallisuustyhjiötä ovat hyödyntäneet Jemenin sisäiset ei-valtiolliset toimijat. Saudi-Arabia aloitti intervention kansainvälisen yhteisön tunnustaman hallinnon tukemiseksi.</p> <p>Turvallisuusneuvoston jäsenmaat osoittivat vakavan huolensa Jemenin tilanteen vaikutuksista kansainväliselle turvallisuudelle ja ihmisoikeuksille. Jemenin tilanteeseen puuttumisella voi kuitenkin olla kauaskantoiset vaikutukset koko Lähi-Idän alueella. Jemenin tilanteen ratkaisemisen on tapahduttava poliittisen dialogin kautta ja ratkaisuun on osallistuttava paikalliset ja alueelliset toimijat. Tilanteen rauhoittamiseen on pyritty sanktiopolitiikalla samalla painottaen Jemenin suvereeniutta, yhtenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta.</p> <p>Humanitäärisen intervention mahdollisuus ei ole ollut esillä turvallisuusneuvoston kokouksissa. Neuvosto on sitoutunut voimakkaasti kunnioittamaan valtion suvereniteettia. Väestön suojeleminen humanitäärisen lain loukkaamisilta on ensisijassa Jemenin kansallinen vastuu. Valta turvallisuusneuvostossa jakautuu käytännössä pysyvien jäsenmaiden välille. Pysyvät jäsenmaat eivät hyväksy toimintaa, joka saattaisi vaikuttaa niiden intresseihin. Turvallisuusneuvoston on säilytettävä yksimielisyys voidakseen säilyttää arvovaltansa. Pysyvät jäsenmaat toimivat maailmanpolitiikan realiteettien mukaisesti ja pyrkivät säilyttämään voimatasapainon.</p>	
<p><b>AVAINSANAT</b> arabikevät, kansainvälinen yhteisö, kansainväliset suhteet, kansannousut, sisällönanalyysi</p>	

# ARABIKEVÄT JA KANSAINVÄLISEN YHTEISÖN ARVOT YK:N TURVALLISUUSNEUVOSTON TOIMINNASSA JEMENISSÄ

## SISÄLLYS

<b>1</b>	<b>JOHDANTO</b> .....	<b>1</b>
<b>2</b>	<b>TUTKIMUSASETELMA</b> .....	<b>4</b>
2.1	TUTKIMUSONGELMA, -KYSYMYKSET JA RAJAUS .....	4
2.2	AIKAISEMPI TUTKIMUS.....	5
2.3	LÄHDEAINEISTO JA LUOTETTAVUUSVARMISTUS .....	7
<b>3</b>	<b>NÄKÖKULMANA ENGLANTILAINEN KOULUKUNTA JA KANSAINVÄLINEN YHTEISÖ</b> .....	<b>9</b>
3.1	KANSAINVÄLINEN YHTEISÖ.....	10
3.2	KANSAINVÄLISEN JÄRJESTYKSEN YLLÄPITÄMINEN .....	13
3.3	VALTIOIDEN VASTUUT .....	17
3.4	ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS JA IHMISOIKEUDET KESKEISINÄ ARVOINA.....	18
3.5	YHTEENVETO TEORIASTA JA KÄYTTÖ TUTKIMUKSESSA .....	22
<b>4</b>	<b>METODOLOGIANA LAADULLINEN SISÄLLÖNANALYYSI</b> .....	<b>25</b>
4.1	TEORIALÄHTÖINEN SISÄLLÖNANALYYSI .....	26
4.2	ANALYYSIN TOTEUTUS .....	27
<b>5</b>	<b>ARABIKEVÄÄN SEURAUKSET JEMENIN TURVALLISUUSYMPÄRISTÖSSÄ</b> .....	<b>30</b>
5.1	TURVALLISUUSYMPÄRISTÖN HAASTEET.....	33
5.2	VALTIOJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN .....	37
5.3	VALTION HAJOAMINEN .....	40
5.4	YHTEENVETO.....	44
<b>6</b>	<b>ULKOVALTOJEN TOIMINTA VOIMATASAPAINON SÄILYTTÄMISEKSI</b> .....	<b>46</b>
6.1	SAUDI-ARABIA.....	46
6.2	YHDYSVALLAT JA ISO-BRITANNIA.....	49
6.3	VENÄJÄ JA IRAN.....	50
6.4	YHTEENVETO.....	53
<b>7</b>	<b>JOHTOPÄÄTÖKSET</b> .....	<b>54</b>
7.1	TUTKIELMAN KRITIIKKI.....	56

## LÄHTEET

# ARABIKEVÄT JA KANSAINVÄLISEN YHTEISÖN ARVOT YK:N TURVALLISUUSNEUVOSTON TOIMINNASSA JEMENISSÄ

## 1 JOHDANTO

Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän arabivaltojen läpi levinneet laajat hallintotapaa vastustaneet protestit muuttuivat kansannousuiksi ja johtivat autoritaaristen hallintojen vaihtumiseen. Arabikevääksi nimetty kansannousujen aalto sai alkunsa levottomuuksista Tunisiassa loppuvuodesta 2010, josta se nopeasti levisi naapurivaltioihin Egyptiin ja Libyaan. Myöhemmin kuohunta levisi Jemeniin, Syyriaan, Bahrainiin ja Omaniin.

Kansannousujen taustalla oli laajalle levinnyt tyytymättömyys kansalaisten heikkoa asemaa ja autoritäärisiä hallitsijoita vastaan. Taustatekijöiksi on mainittu muun muassa nuoren väestönosan turhautuneisuus, työttömyys, toivottomuus, heikot elinolosuhteet sekä valtaa pitävän eliitin diktatorinen valta yhdistettynä kansalaisten vapauksien rajoittamiseen. Aluksi protesteja pidettiin toisistaan riippumattomina tapahtumina ja niiden ilmenemistä ei koettu ennenkuulumattomana. Niiden ei suinkaan odotettu kaatavan hallintojärjestelmiä.<sup>1</sup>

Kansannousuilla oli ennalta-arvaamattomia seurauksia. Tunisian nykytilanne on yhtä heikko kuin ennen arabikevään alkua ja Egypti ajautui lyhytkestoisten valtiojohtajien vallanvaihdosta toiseen. Libyan diktaattori Muammar Gaddafi syöstiin vallasta lopulta YK:n valtuuttamana ja Naton tekemän sotilaallisen väliintulon tukemana. Syyriassa kansannousu kehittyi nopeasti veriseksi sisällissodaksi Bashar al-Assadin hallinnon, opposition sekä eri etnisten ja uskonnollisten kansanryhmien välillä.<sup>2</sup> Jemenissä valtarakenteiden sorruttua ja alueellisen turvallisuus-

---

<sup>1</sup>Korpiola, Lilly & Nikkanen Hanna: *Arabikevät*. Avain, Helsinki 2012, s. 32–53; Mäkelä, Juha: ”Laajan Lähi-idän muuttuva voimatasapaino ja turvallisuuden monisäikeinen verkosto”. Sivonen, Pekka (toim.). *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Juvenes Print, Helsinki 2013, s. 300; Whitehead, Laurence: ”On the ‘Arab Spring’: Democratization and Related Political Seasons”. Sadiki, Lardi (ed.). *Routledge Handbook of the Arab Spring: Rethinking Democratization*. Routledge, London 2015, s. 17–19.

<sup>2</sup> Mäkelä (2013), s. 300–302.

tyhjiön seurauksena alkanut sota on YK:n mukaan 2010-luvun suurin humanitäärinen kriisi<sup>3</sup>. Tästä huolimatta Jemeniin ei ole tehty väliintuloa humanitäarisinkään perustein.

Arabihevään kansannousujen aiheuttama poliittinen murros johti lyhyellä aikavälillä vanhojen hallitsijoiden vaihtamiseen ja vallan murenemiseen. Jemen syöksyi tämän seurauksena yhä jatkuvaan sisällissotaan. Tämän tutkielman alkusysäyksenä oli havainto siitä, että samalla kun Jemenin sotaa on kutsuttu kuluvan vuosikymmenen pahimmaksi humanitääriseksi katastrofiksi, on kansainvälisen yhteisön – nimellisesti Yhdistyneiden Kansakuntien – halu puuttua sotaan ja edesauttaa rauhan saavuttamista näyttäytynyt lähinnä poissaolevana sotaa koskevassa uutisoinnissa. Jemenin kriisi on jäänyt Syyrian sodan varjoon ja YK:n vanhempi virkamies Jemenissä Jamie McGoldrick on todennut maailman kääntäneen katseensa Jemenin tapahtumille<sup>4</sup>.

YK:n turvallisuusneuvostolla on asema kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylimpänä auktoriteettina. Sillä on mahdollisuus päättää tietyin perustein valtion kiistämättömään suvereeniuteen puuttumisesta suojeluvastuun periaatteen mukaisesti. Tämä oikeus humanitäärisiin interventioihin on muodostunut seurauksena YK:n kyvyttömyydestä toimia Srebrenican ja Ruandan kansanmurhien estämisessä.

Suojeluvastuun periaatteen mukaisesti kaikilla valtioilla on velvollisuus suojella kansalaisiaan kansanmurhalta, etnisiltä puhdistuksilta, sotarikoksilta sekä rikoksilta ihmiskuntaa vastaan. Tämä vastuu siirtyy kansainväliselle valtioiden yhteisölle, mikäli valtio ei pysty täyttämään velvollisuuttaan.<sup>5</sup> Tämä asettaa ehdon valtion suvereeniuden pyhyydelle, kuten se on YK:n peruskirjassa määritetty<sup>6</sup>. Libya koskeva päätöslauselma<sup>7</sup> mahdollisti muun muassa kaikkien välttämättömien keinojen käyttämisen siviilien suojelemiseksi. Tätä muotoilua käytettiin perusteluna Naton ilmaiskujen aloittamiselle.<sup>8</sup>

Jemeniin ei ole tehty interventiota samoin perustein, vaikka väkivaltaisuuDET vaikuttavat mitä suurimmassa määrin juuri siviiliväestöön. Turvallisuusneuvostolla on kyky ja jopa velvelli-

<sup>3</sup> STT: *Jemenissä jo yli 20 miljoonaa ihmistä on vailla riittävää ravintoa*. YLE 9.12.2018. [<https://yle.fi/uutiset/3-10545744>], luettu 9.12.2018.

<sup>4</sup> Keane, Fergal: *Yemen Conflict: UN official accuses world of ignoring crisis*. BBC 6.12.2016. [<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38220785>], luettu 6.3.2020.

<sup>5</sup> Bellamy, Alex J.: *The Responsibility to Protect. Security Studies: An Introduction*. Williams, Paul D. (ed.), Routledge, New York 2009, s. 423.

<sup>6</sup> Emt. s. 331.

<sup>7</sup> R/SC1973 (2011).

<sup>8</sup> Puri, Hardeep Singh: *Perilous Interventions. The Security Council and the Politics of Chaos*. HarperCollins Publishers, India 2016, s. 91–92.

suus puuttua tilanteeseen, jossa kansainvälinen rauha ja turvallisuus ovat uhattuina, mutta siltä näyttää puuttuvan yhtenäinen tahto. Tämä osaltaan kyseenalaistaa turvallisuusneuvoston aseman kansainvälisen rauhan takaajana ja herättää kysymyksiä siitä, miten pysyvät jäsenmaat käyttävät neuvostoa hyödykseen ajaakseen omia alueellisia intressejään.

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, millä perusteilla YK:n turvallisuusneuvosto ei ole päättänyt tehdä interventiota Jemeniin. Tutkimusongelmaa lähestytään tutkimalla turvallisuusneuvoston päätöslauselmia, päätöslauselmaehdotuksia sekä kokouspöytäkirjoja. Tutkielman teoreettisena näkökulmana on englantilainen koulukunta. Se on kansainvälisten suhteiden tieteenalaa kuuluva teoriakoulukunta, joka tutkii valtioiden välistä yhteisönmuodostusta. Englantilainen koulukunta asettuu realismiin ja liberalismiin väliin ottaen huomioon molempien teoriasuuntauksien lähtöoletuksia. Koulukunnan antina on arvojen toteutumisen tarkastelu erilaisten normien, sääntöjen ja moraalisten instituutioiden kautta. Keskeisimpinä arvoina on valtion suvereniteetin ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Valtioiden toimintaa tarkastellessa tutkitaan, kumpi arvoista on ensisijaisessa asemassa.

Tutkielma voidaan jakaa kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa esitetään tutkielman perusteet. Luvussa kaksi esitetään tutkimusasetelma sekä tutkimuskysymykset. Luku kolme esittelee valitun teoreettisen koulukunnan peruseriaatteen ja soveltamisen tutkielmassa. Luvussa neljä esitellään tutkielman metodologia ja sen soveltaminen tutkielmassa. Toisessa osassa esitetään tutkielman tulokset ja johtopäätökset. Luvussa viisi käsitellään arabikevään vaikutukset Jemenin turvallisuusympäristöön. Luku kuusi tarkastelee ulkovaltioiden vaikutusta voimatasapainon säilyttämiseen Jemenissä. Seitsemäs luku esittelee tutkielman johtopäätökset sekä kritiikin.

## 2 TUTKIMUSASETELMA

Arabikevään kansannousut kokeneista valtioista ainoastaan Libyaan puututtiin YK:n turvallisuusneuvoston valtuuttamana suojeluvastuun periaatteen perusteella, kun havaittiin tarve siiviliväestön suojelemiseksi hallinnon toimilta. Myöhemmin Venäjä ja Kiina kokivat operaatiota käytetyn hallinnon vaihtamiseen ja Gaddafin syöksemiseen vallasta. Turvallisuusneuvoston pysyvinä jäseninä ne ovat tämän perusteella kieltäytyneet hyväksymästä vastaavia toimia ainakin Syyriassa<sup>9</sup>. Tämän perusteella on mielenkiintoista selvittää niitä tekijöitä, joiden mukaan turvallisuusneuvoston jäsenmaat perustelevat toimintaansa Jemenin suhteen.

### 2.1 Tutkimusongelma, -kysymykset ja rajaus

Tässä tutkielmassa tarkastellaan murroksen seurauksia Jemenin tilanteeseen ja mitkä arvot ovat näyttäytyneet turvallisuusneuvoston toiminnassa. Tutkielmassa oletetaan, että syy siihen, miksi Jemenin sotaan ei ole puututtu kansainvälisen yhteisön toimesta humanitäärisen intervention perusteella, piilee alueen eri valtiollisten toimijoiden omien intressien ristiriidoissa. Liittolaissuhteiden kautta kamppaillaan alueellisen hegemonin asemasta ja turvallisuustyhjiön olemassaoloa pyritään hyödyntämään tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Tutkimusongelmana on Jemenin arabikevään kansannousun vaikutukset kansainvälisessä turvallisuusympäristössä. Tästä johdettu päätutkimuskysymys on, millä perusteilla YK:n turvallisuusneuvosto ei ole päättänyt tehdä interventiota Jemeniin? Päätutkimuskysymystä lähestytään kolmen tutkimuskysymyksen avulla:

1. Mitä seurauksia arabikeväällä on ollut Jemenin turvallisuusympäristössä?
2. Miten turvallisuusneuvosto on toiminut Jemenin suhteen arabikevään jälkeen?
3. Miten valtioiden tavoitteet vaikuttavat voimatasapainon säilyttämiseen?

Tutkielman ajallisenä rajauksena toimii arabikevät ja Jemenin sota. Alkupisteenä on arabikevään alku keväällä 2011. Jemenin tilanne alkoi kärjistyä 2014 ja viimeisin varsinainen, mutta epäonnistunut, yritys rauhanneuvotteluille käytiin Tukholmassa joulukuussa 2018<sup>10</sup>. Tämä on tutkielman ajallisen rajauksen loppupiste. Muuten tutkimus rajataan käsittelemään Jemenissä vaikuttavia valtiollisia toimijoita. Vaikutuksia kansainväliseen turvallisuusympäristöön tutkitaan Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston pysyvien jäsenmaiden toi-

---

<sup>9</sup> Whitehead (2015), s. 25.

minnan kautta. Alueella toimivat tunnetut terroristijärjestöt ja niiden toiminnan tarkastelu on jätetty tutkimuksen ulkopuolelle.

Tutkimus perustuu valtion toimijuudelle kansainvälisessä yhteisössä. Jemenissä ei-valtiolliset toimijat – tai valtiota alemman tason toimijat – vaikuttavat tilanteeseen epävakauttavina tekijöinä. Ne voivat vaikuttaa valtioiden päätöksiin ja toimintaa suoraan tai epäsuorasti. Niiden ei-valtiollisesta luonteesta johtuen niitä eivät ohjaa yhteiset säännöt, normit tai instituutiot, joten niiden toiminta itsessään rajataan tutkimuksen ulkopuolelle. Näiden toimijoiden olemassaolo ja vaikutus kuitenkin huomioidaan, mikäli niiden toiminnan vaikutus nousee esille osana valtiotoimijoiden päätösten perusteluja.

## 2.2 Aikaisempi tutkimus

Arabikevään seurauksista ja turvallisuuspoliittisista vaikutuksista on tehty melko vähän tutkimuksia ja tutkielmia suomalaisessa yliopistokentässä. Forsbacka (2013) käsittelee pro gradu-tutkielmassaan valtion suvereniteetin ehdollistamista suojeluvastuun periaatteen nojalla Kööpenhaminan koulukunnan näkökulmasta. Hänen päätutkimuskysymyksenään on ”miten suojeluvastuun käyttöönottoa legitimoidaan YK:n turvallisuusneuvoston keskusteluissa?”. Forsbacka etsii turvallisuusneuvoston keskusteluista niitä diskursseja ja sellaista retoriikka, millä valtion suvereniteetista poikkeamista on perusteltu. Esimerkkitapauksina hän käsittelee Norsunluurannikon, Libyan ja Syyrian konflikteja. Tutkimusmetodeina Forsbacka käyttää puheaktiteoriaa ja retoriikan analyysia. Primäärilähteinä ovat YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat, päätöslauselmaehdotukset sekä kokouspöytäkirjat. Jatkotutkimuskysymyksenä Forsbacka esittää Syyrian sisällissodan syvällisemmän tutkimuksen samoista lähtökohdista, sillä siihen hänen oma tutkielmansa ei pysty pureutumaan.

Soinola (2014) käsittelee tutkielmassaan suojeluvastuun periaatteen kehittymistä ja toimeenpanoa Libyan ja Norsunluurannikon kriisien yhteydessä. Hänen keskeisimpänä tutkimuskohteenaan on suojeluvastuuperiaatteen kehittyminen ja sen käytännön toimeenpano tarkastellen kahta eri tapausta. Päätutkimuskysymykseksi hän on asettanut ”miten suojeluvastuuperiaate on kehitetty ja miten sitä sovellettiin käytäntöön Libyan ja Norsunluurannikon kriisien yhteydessä?”. Tutkielmassa taustoitetaan arabikevättä yleisellä tasolla siten, että Libyan sisällissodalle saadaan asiayhteys. Arabikevättä on esitelty kuitenkin vain yhden lähteen valossa. YK:n

---

<sup>10</sup>STT: *Jemenin kapinallisten edustaja saapuivat Tukholmaan rauhanneuvotteluihin*. YLE 5.12.2018, [<https://yle.fi/uutiset/3-10540266>], luettu 10.8.2019.



toimintaa Libyan konfliktissa tarkastellaan muun muassa YK:n turvallisuusneuvoston ja Na-  
ton julkaisemien asiakirjojen kautta. Lähdeaineisto muodostuu pääasiallisesti päätöslausemia  
ja vastaavia käsittelevistä lehdistötiedotteista, mutta ei itse päätöslausemista tai päätöslau-  
selmaehdotuksista. lisäksi on hyödynnetty kansainvälisten ajatushautomoiden raportteja.

Soinola esittää tutkielmansa lopuksi mahdollisia jatkotutkimuskysymyksiä, jotka liittyvät suo-  
jeluvastuun periaatteen kehittymiseen tutkielman ilmestymisen jälkeen, YK:n roolin kehitty-  
miseen ja toimintaan kylmän sodan jälkeisessä moninapaisessa maailmanjärjestyksessä, ja  
mikä olisi kriittisten alueellisten toimijoiden rooli suojeluvastuun periaatteen toimivuuden  
kannalta.

Wallén (2017) käsittelee tutkielmassaan Euroopan parlamentin ja kansainvälisen yhteisön re-  
toriikkaa ja liittyen Libyan ja Syyrian kriiseihin puuttumiseen. Päättökysymyksenä on  
”minkälaisella retoriikalla suvereniteetin normista poikkeamista legitimoitiin Libyan ja Syyri-  
an kriisien aikaan Euroopan parlamentissa ja kansainvälisessä yhteisössä sen aikaisen Yhdys-  
valtojen ulkoasiainministeri Hillary Clintonin ja Venäjän ulkoasiainministeri Sergei Lavrovin  
toimesta?”. Lähdeaineistona käytetään Euroopan parlamentin keskusteluita sekä Hillary Clin-  
tonin ja Sergei Lavrovin translitteroituja puheita. Tutkielmassa ei esitetä jatkotutkimuskysy-  
myksiä. Molemmissa edellä mainituissa tutkielmissa on teoreettisena viitekehyksenä käytetty  
englantilaista koulukuntaa. Tämän lisäksi Soinola hyödyntää myös liberalistista näkökulmaa.

Ketola (2015) käsittelee kattavasti YK:n turvallisuusneuvoston toimintaa kylmän sodan päät-  
tymisen jälkeen syntyneissä konflikteissa. Päättökysymyksenä on ”millaisena toimijana  
turvallisuusneuvosto on näyttäytynyt kylmän sodan päättymisen jälkeen syntyneissä konflik-  
teissa?”. Tutkimuksen ajallinen raja-  
aus alkaa vuodesta 1990 Persianlahden sodasta ja päättyy  
vuoden 2011 Libyan sotaan. Tarkoituksena on selvittää ”millaisena toimijana turvallisuusneu-  
vosto on näyttäytynyt kylmän sodan jälkeen syntyneissä konflikteissa?”. Ketola esittää tutki-  
muksensa päätteeksi jatkotutkimuksen kohteiksi turvallisuusneuvoston toiminnan tarkastelun  
konflikteissa, jotka on kyetty ratkaisemaan rauhanomaisesti, ja konflikteissa, joissa on päädyt-  
ty aseellisen voiman käyttöön saavuttamatta sillä ratkaisua. Ketola esittää turvallisuusneuvos-  
ton ja sen toiminnan olevan yleisesti tutkittu aihe ja uuden näkökulman löytäminen voi olla  
haastavaa. Ketolan diplomityö myös vastaa melko suoraan Soinolan tutkielmassaan esittä-  
mään jatkotutkimuskysymykseen.

## 2.3 Lähdeaineisto ja luotettavuusvarmistus

Primäärilähteinä käytetään YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmia, kokouspöytäkirjoja ja päätöslauselmaehdotuksia. Nämä ovat avoimesti saatavilla YK:n tietokannasta.<sup>11</sup> Tietokannasta löytyy turvallisuusneuvoston kokousten pöytäkirjat, päätöslauselmaehdotukset, äänestystulokset ja kokouksessa hyväksytyt päätöslauselmat. Näiden dokumenttien kautta pyritään selvittämään turvallisuusneuvoston pysyvien jäsenten toimintaa niin itsellisinä valtiotoimijoina kuin kansainvälisen yhteisön jäseninä. Asiakirjat ovat translitterointeja käydyistä kokouksista ja virallisia asiakirjoja, joten niiden voidaan olettaa sisältävän vain vähän tulkintaa.

Dokumenttien käyttäminen lähdeaineistona edellyttää tutkijalta jatkuvaa kriittisyyttä niiden sisältöä kohtaan. Dokumenttiaineistot on tuotettu tietyssä tilanteessa tiettyä tarkoitusta varten, eivätkä välttämättä sisällä kovinkaan tarkkaa informaatiota sen käsittelemästä aiheesta. Dokumentteja analysoitaessa on syytä miettiä, kuka on sen kirjoittaja, miksi ja kenelle teksti on tuotettu sekä mitä siitä puuttuu. Dokumenttien asiasisällön vertailu muiden lähteiden kanssa lisää tulkinnan luotettavuutta.<sup>12</sup> Tähän peilaten on pyrittävä myös hahmottamaan dokumentin, tässä tapauksessa päätöslauselman, syntymisen kehityskulku. Jotta hyväksytyn, tai hylätyn, päätöslauselman syntymekanismi saadaan selville, tulee myös tarkastella sen syntyyn myötävaikuttaneet dokumentit. On myös huomattava, että käytettävä aineisto kuvaa vain sen, mitä on haluttu tuoda ilmi.

Sekundäärilähdemateriaalina käytetään tutkimuskirjallisuutta, tieteellisiä artikkeleita sekä kansainvälisten tutkimuslaitosten ja ajatushautomoiden tuottamia materiaaleja. Näitä materiaaleja käytetään ensisijaisesta aineistosta tehtyjen havaintojen tukemiseen ja kumoamiseen sekä pyritään lisäämään tutkielman keskustelua tieteenalan kentällä.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin ei ole olemassa yhtä yleispätevää mittaria. Luotettavuuden varmistamiseksi tutkijan tulee seikkaperäisesti perustella tekemänsä valinnat peilaten valitsemaansa näkökulmaa ja tutkijakoulukuntaa. Luotettavuuskysymys on huomioitava jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa, jolloin tehdään suunnitelma luotettavan tiedon saa-

<sup>11</sup> Kts. Dag Hammarskiöld Library <http://research.un.org/en/docs/sc/quick/meetings/2018>.

<sup>12</sup> Kananen, Jorma: *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylä 2017, s. 121.

miseksi. Tutkimusraportissa on esitettävä tutkimusprosessin etenemisen ja ilmiön ymmärryksen lisääntymisen prosessit sekä esitettyjen tulkintojen perusteet.<sup>13</sup>

Tässä tutkielmassa luotettavuutta varmistetaan saturaatiolla. Saturaatiolla tarkoitetaan sitä, että lähteiden tarjoamat tulokset alkavat toistua<sup>14</sup>. Tutkielma on rajattu tiettyyn ajankohtaan, joten primääriaineistoa on saatavilla vain tietty määrä. Lisäksi pyritään seikkaperäisesti kuvaamaan käytetyn teorianäkökulman sekä aineistonkeruu- ja analyysimenetelmien käyttö. Tällä pyritään varmistamaan tutkielman toistettavuus ja arvioitavuus. Toistettavuutta heikentää tutkijan subjektiivinen luonne tulkinnan tekijänä. Tutkielman teorianäkökulman ja metodologian soveltaminen on avattu tarkemmin luvuissa kolme ja neljä.

---

<sup>13</sup> Kananen (2017), s. 173–174; Puusa, Anu & Pauli Juuti (toim.): *Menetelmäviidakon raivaajat: Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan*. JTO, Helsinki 2011, s. 155.

<sup>14</sup> Kananen (2017), s. 179.

### 3 NÄKÖKULMANA ENGLANTILAINEN KOULUKUNTA JA KANSAINVÄLINEN YHTEISÖ

Englantilainen koulukunta<sup>15</sup> on muodostunut realismin ja liberalismien teoriasuuntauksien vaikutuksesta. Koulukunnan teoreetikoiden mukaan kansainvälisten suhteiden järjestymistä maailmassa ei voida katsoa suoraan näiden kahden teoriasuunnan edustaman jyrkän kahtiajaon mukaisesti. Englantilainen koulukunta kuitenkin myötäilee molempia suuntauksia ja hyväksyy niiden perusnäkemystä. Se pyrkii tarjoamaan näkemysten kansainvälisistä suhteista, jossa yhdistyy eri teorioita ja niiden käsityksiä ottaen huomioon historian, teorian, moraalikysymykset, vallan ja toimijuuden.<sup>16</sup>

Dunnen (2010, s. 140) mukaan englantilainen koulukunta omaa samanlaisia piirteitä kuin perinteinen konstruktivismi ja sijoittuukin sen kanssa kansainvälisten suhteiden teoriakentän välimaastoon. Molemmat tarkastelevat valtioiden välistä järjestystä pohjimmiltaan sosiaalisena toimialueena, jossa valtiot ovat toimijoita ja noudattavat tämän toimialueen yhteisiä sääntöjä ja käytäntöjä. Samoin molemmat pitävät normeja ja instituutioita jaetun tiedon ja arvojen ilmentyminä.

Teorioiden eroavaisuus näyttäytyy kuitenkin siinä, miten ne käsittelevät valtiota toimijana ja valtion toimijuutta. Alexander Wendtin edustaman konstruktivismin mukaan valtiot itsessään ovat toimijoita siinä missä ihmisetkin. Englantilaisen koulukunnan mukaan taas kansainvälisen yhteisön toimijuuden keskiössä ovat ihmiset – valtiomiehet, kuten diplomaatit, ulkopoliittikan johtajat ja valtiojohtajat –, jotka ajattelevat ja toimivat valtion ja sen instituutioiden puolesta. Englantilaiseen koulukuntaan perustuvassa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään, miten valtiomiehet ymmärtävät ja näkevät heitä ympäröivän maailman, missä he toimivat. Tätä voidaan lähestyä tarkastelemalla heidän kielellisiä ilmaisuja sekä käyttämiään perusteluita.<sup>17</sup>

Englantilaisen koulukunnan pyrkimys ymmärtää kansainvälisiä suhteita ja niiden historiallista kehitystä asettamalla valtionjohtajien asemaan tarkoittaa sitä, että kansainvälinen politiikka ja kansainvälinen toiminta eivät ole arvovapaita behavioristisia tieteitä, joissa testataan ja sovel-

<sup>15</sup> Englantilaisesta koulukunnasta (*English School*) puhutaan nykyään termillä *International Society Approach*. Selvyyden vuoksi tässä tutkielmassa käytetään nimitystä englantilainen koulukunta, jotta itse koulukuntaa ei sekoitettaisi sen sisältämiin kokonaisuuksiin kuten kansainvälinen yhteisö (*international society*).

<sup>16</sup> Dunne, Tim: *The English School, International Relations Theories. Discipline and diversity* (2.p.). Tim Dunne, Milja Kurki & Steve Smith (eds.), Oxford University Press, New York 2010, s. 136.

<sup>17</sup> Emt., s. 140–141.

letaan hypoteeseja ja malleja tai voidaan säännönmukaisuuksiin perustuen muodostaa tarkkoja ennustuksia. Alat liittyvät ihmistieteisiin ja keskittyvät ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Tällöin toiminta ei myöskään voi olla täysin arvovapaata. Arvolatautuneisuus ilmenee valtiojohtajien kohtaamissa moraalisisissa dilemmissa, joihin sisältyy ristiriitaisia poliittisia arvoja ja tavoitteita. Näitä dilemmoja ja tehtyjä ratkaisuja tulisi pyrkiä arvioimaan perustuen päätöksentekotilanteisiin ja niihin arvoihin, jotka ovat olleet vaakalaudalla. Havainnollistava esimerkki tällaisesta dilemmasta on päätös sodan aloittamisesta tai osallistumisesta humanitäärisen interventioon.<sup>18</sup>

### 3.1 Kansainvälinen yhteisö

Englantilaisen koulukunnan kehittymisen alullepanevana kysymyksenä on ollut halu selvittää, miten kansainvälisten suhteiden yhteistyöhön perustuva näkökulma saadaan sovitettua realistiseen käsitykseen kansainvälisen järjestelmän anarkisesta luonteesta. Koulukunnan logiikan mukaisesti kansainvälisessä politiikassa on kolme toisistaan erottuvaa, mutta samanaikaisesti toimivaa ulottuvuutta: kansainvälinen järjestelmä, kansainvälinen yhteisö ja maailmanyhteisö<sup>19</sup>. Tämän kolmijakoisen mallin kautta englantilainen koulukunta pyrkii saavuttamaan kokonaisvaltaisen ymmärryksen kansainvälistä politiikkaa koskevista kysymyksistä.<sup>20</sup> Koulukunnan keskeisenä ja määrittelevänä käsitteenä on kansainvälisen yhteisön ulottuvuus, mutta se on ymmärrettävä kansainvälisen järjestelmän ja maailmanyhteisön ulottuvuuksien ohella.<sup>21</sup>

Edellä mainitut kolme ulottuvuutta perustuvat Martin Wightin näkemyksiin siitä, miten kansainvälisten suhteiden teoriaa käsitellään kolmen perinteisen näkökulman – realismin, rationalismin ja revolutionismin – kautta.<sup>22</sup> Näihin viitataan monesti Wightia mukailleen myös Hobbeslaisena, Grotiuslaisena ja Kantilaisena näkökulmana perustuen kyseisten filosofien keskeiseen ajatusmaailmaan.<sup>23</sup> Yksikään näistä näkökulmista ei kuitenkaan itsenäisesti riitä selittämään kansainvälisiä suhteita. Riittävän ymmärryksen saamiseksi kaikkia kolmea näkökulmaa

<sup>18</sup> Jackson, Robert & Georg Sørensen: *Introduction to International Relations. Theories and Approaches* (3. p.). Oxford University Press, New York 2007, s. 49, 130.

<sup>19</sup> Engl. *International system, international society, world society*.

<sup>20</sup> Murray, Robert W.: *An Introduction to the English School of International Relations*. E-International Relations, 2016. [<https://www.e-ir.info/2016/01/05/an-introduction-to-the-english-school-of-international-relations/>], luettu 17.8.2019.

<sup>21</sup> Dunne, Tim: The English School, *International Relations Theories. Discipline and diversity* (2.p.). Tim Dunne, Milja Kurki & Steve Smith (eds.), Oxford University Press, New York 2010, s. 135.

<sup>22</sup> Dunne (2010), s. 136–137. Ks. myös Wight, Martin: *International Theory. The three Traditions*. Gabriele Wight & Brian Porter (eds.), Leicester University Press, Leicester 1991.

<sup>23</sup> Buzan, Barry: *From International to World Society? English School Theory and the Social Structure of Globalisation* (3. p.). Cambridge University Press, Cambridge 2006, s. 7.

on tarkasteltava yhdessä. Englantilainen koulukunta pyrkii vuoropuheluun ja eräänlaiseen sil-  
lanrakentamiseen näiden näkökulmien välillä.<sup>24</sup>

Kansainvälinen järjestelmä muodostuu, kun kahdella tai useammalla valtiolla on riittävästi  
vuorovaikutusta keskenään, jotta niiden tekemät päätökset vaikuttavat toistensa käyttäytymi-  
seen saaden ne toimimaan kokonaisuutena.<sup>25</sup> Järjestelmän syntymisen edellytyksenä on, että  
vuorovaikutuksen taso on niin korkea, että jokaisen reaktiot on otettava huomioon toisen toi-  
minnassa<sup>26</sup>. Kansainvälinen järjestelmä nojaa realistiseen ajatteluun, jossa valtioiden välinen  
voimatasapaino ja sen myötä kansainvälinen anarkia määrittelevät kansainvälisiä suhteita<sup>27</sup>.

Kansainvälinen järjestelmä käsitteenä tuo esiin valtioiden väliset riippuvuussuhteet, mutta sii-  
tä puuttuu valtioiden keskinäinen yhteisönmuodostus jaettujen sääntöjen ja instituutioiden  
kautta<sup>28</sup>. Kansainvälisen järjestelmän olemassaolon kautta voidaan tunnistaa kansainvälisen  
yhteisön jäsenten ja sen ulkopuolelle jäävien valtioiden rajoja. Yhteisön ulkopuoliset valtiot ja  
niin sanotut epäonnistuneet valtiot toimivat järjestelmän sisällä. Niillä voi kuitenkin olla vuo-  
rovaikutusta yhteisön jäsenten ja sen instituutioiden kanssa ja ne voivat myös noudattaa yhtei-  
siä sääntöjä.<sup>29</sup>

Kansainvälinen yhteisö nojaa rationalistiseen näkemykseen, jossa kansainvälisiä suhteita mää-  
rittäviksi tekijöiksi asetetaan suvereenien valtioiden keskenään jakamat yhteiset intressit,  
normit, säännöt ja instituutiot. Näillä ymmärretään olevan myös pelkästään välineellistä arvoa  
syvällisempi merkitys valtioiden keskinäisessä toiminnassa ja niissä korostuu erityisesti toi-  
minnan moraalinen ulottuvuus.<sup>30</sup> Kansainvälisen yhteisön muodostumisen edellytys on kan-  
sainvälisen järjestelmän olemassaolo. Jaetut intressit, yhteinen sääntöpohja ja yhteisten insti-  
tuutioiden jakaminen ovat taas kansainvälisen yhteisön olemassaolon edellytys.<sup>31</sup> Kansainvä-  
linen yhteisö syntyy, ”kun ryhmä valtioita tietoisina tietyistä yhteisistä intresseistä ja yhteisistä  
arvoista muodostavat yhteisön ymmärtäen, että niitä sitovat tietyt yhteiset säännöt keskinäisis-  
sä suhteissaan sekä yhteisten instituutioiden toiminnassa”<sup>32</sup>.

<sup>24</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 133; Ks. myös Wight 1991.

<sup>25</sup> Bull, Hedley: *The Anarchical Society. A Study of Order in World politics* (4. p.). Palgrave Macmillan, Basing-  
stoke 2012, s. 9.

<sup>26</sup> Dunne (2010), s. 148.

<sup>27</sup> Buzan (2006), s. 7.

<sup>28</sup> Dunne (2010), s. 148.

<sup>29</sup> Emt., s. 148.

<sup>30</sup> Buzan (2006), s. 7.

<sup>31</sup> Bull (2012), s. 13–14.

<sup>32</sup> Bull (2012), s. 13–14.

Määritelmän mukaan valtiot sekä pitävät oikeuden suvereeniuteensa että tunnustavat toistensa vastaavat valtaoikeudet. Tämä toisten valtaoikeuksien tunnustaminen viittaa sosiaaliseen käytäntöön ja on pohjana identiteettiin perustuvalla suhteella. Tunnustaminen on kansainvälisen yhteisön rakentumisen ensimmäinen askel, mutta ei itsessään vielä riittävä ehto kansainvälisen yhteisön olemassaololle. Valtioilla on oltava yhteisiä intressejä kuten kauppa, vapaa liikkuvuus tai vakauden tarve. Mitä merkittävämpiä tällaiset keskinäisriippuvuuden ilmentymät ovat, sitä todennäköisemmin valtiot kehittävät instituutioita yhteisten etujen tavoittelemiseksi. Yhteisö voi muuttua takaisin järjestelmäksi, jos sen merkittävimmät toimijat lakkaavat noudattamasta yhteisiä sääntöjä ja toimivat kansainvälisestä turvallisuudesta piittaamatta.<sup>33</sup>

Kansainvälisen yhteisön määritelmän poikkeama on tiettyjen itsenäisten valtioiden toimijuiden rajoittaminen usein talouteen ja turvallisuuteen liittyvistä syistä. Monet tällaiset valtiot ovat kansainvälisen yhteisön tunnustamia, mutta ne eivät pysty ylläpitämään itsenäistä toimivaa hallintoa. Tämä ilmenee valtion valtaoikeuksien kaventamisena esimerkiksi kansainvälisen instituution tai miehittävän valtion toimesta erityisesti valtion sisäisen konfliktin, sisällissodan tai ulkopuolisen sotilaallisen intervention seurauksena.<sup>34</sup>

Jackson ja Sørensen (2007, s. 48) käyttävät Yhdistyneitä kansakuntia esimerkkinä siitä, miten voima ja lainsäädäntö ovat samaan aikaan läsnä kansainvälisen yhteisön järjestyksen ylläpitäjinä. Heidän mukaansa turvallisuusneuvoston kokoonpano kuvastaa realismin mukaista voiman epätasaista jakautumista maailmassa ja kansainvälisessä yhteisössä. Pysyvien jäsenmaiden veto-oikeus kuvastaa voiman jakautumista suurvalloille ja niiden todellista asemaa maailmanpolitiikassa<sup>35</sup>.

Vastaavasti he jatkavat, että YK:n yleiskokous on järjestetty kansainvälisen tasavertaisuuden mukaisesti. Jokaisella maalla on tasavertainen äänioikeus ja päätökset tehdään enemmistön tuella. Tämä kuvastaa rationalistista ajatusta yhteisistä säännöistä ja normeista kansainvälisessä yhteisössä. Lisäksi YK kuvastaa myös yksilön tärkeyttä kansainvälisissä suhteissa. Yleismaailmallinen ihmisoikeusjulistuksen kautta on kehittynyt säännösjärjestelmä, joka määrittää perusihmisoikeudet, sekä poliittiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset oikeudet. Nämä

---

<sup>33</sup> Bull (2012), s. 13–14; Dunne (2010), s. 143–144.

<sup>34</sup> Dunne (2010), s. 144.

<sup>35</sup> Tällä tekijät viittaavat siihen, että ilman kirjattuakaan veto-oikeutta olisi niillä käytännössä sama oikeus, sillä varsinkaan suurvaltoja (erityisesti Venäjä, Kiina ja Yhdysvallat) olisi vaikea pakottaa tekemään mitään, mitä ne eivät itse haluaisi tehdä.

säännökset kuvastat kaikille yhteisiä elämisen peruslähtökohtia maailmassa. Tämä kuvastaa kansainvälisen yhteisön yleismaailmallista, solidaarista ajatusta.<sup>36</sup>

Realismin ja rationalismin näkökulmat yhdistyvät YK:n peruskirjassa. Se antaa periaatteessa määräysvallan koskien kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta YK:n turvallisuusneuvoston viidelle perinteiselle suurvallalle: Yhdysvallat, Venäjä, Kiina, Iso-Britannia ja Ranska. Turvallisuusneuvosto muodostaa YK:n viitekehyksessä eräänlaisen hobbeslaisen korkeimman auktoriteetin, sillä vaikka valtiot eivät olisikaan YK:n jäseniä, on niiden silti noudatettava turvallisuusneuvoston päätöslauselmia. YK:n peruskirja pohjautuu edellä mainittujen viiden suurvallan intresseille.<sup>37</sup>

Maailmanyhteisöön liittyvä revolutionismi asettaa valtiojärjestelmän rajojen ylittämisen kansainvälisten suhteiden teorian keskiöön. Tällöin yksilöt, ei-valtiolliset järjestöt ja viime kädessä koko globaali väestö luovat globaalin yhteiskunnallisen identiteetin ja järjestyksen. Maailmanyhteisö on kaikista vähiten kehitetty ulottuvuus englantilaisen koulukunnan teoriassa.<sup>38</sup> Buzan (2006) pyrkii tuomaan sen samalle tasolle kansainvälisen järjestelmän ja kansainvälisen yhteisön kanssa parantaen mahdollisuuksia kaikkien kolmen ulottuvuuden välisten suhteiden systemaattiseen tarkasteluun. Maailmanyhteisö ulottuvuuden käsitteellisen keskeneräisyyden takia Buzan esittää kritiikkiä englantilaisen koulukunnan sopivuudesta kansainvälisten suhteiden valtateoriaksi.

### 3.2 Kansainvälisen järjestyksen ylläpitäminen

Kansainvälisten suhteiden lähtökohtana on valtioiden olemassaolo. Bull (2012, s. 8) määrittelee valtiot poliittisiksi yhteisöiksi, jotka hallinnon kautta puolustavat itsemääräämisoikeuttaan tietyllä maantieteellisesti rajatulla alueella ja tiettyyn osaan maailman väestöstä. Tähän valtion käsitteeseen liittyy valtion ensisijainen oikeus käyttää valtaa alueellaan riippumatta ulkopuolisista auktoriteeteista, mutta myös se, että hallinto tosiasiallisestikin käyttää tätä valtaansa. Jos poliittinen yhteisö ainoastaan julistaa oikeuden suvereeniuteen, mutta ei kykene toteuttamaan sitä käytännössä, ei Bullin mukaan täytä valtion määritelmää. Valtion perimmäiseen olemukseen kuuluu ylimmän vallan käyttö suhteessa sen alueeseen ja väestöön.<sup>39</sup>

<sup>36</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 48.

<sup>37</sup> Emt., s. 138.

<sup>38</sup> Buzan (2006), s. 7.

<sup>39</sup> Bull (2012), s. 8.



Realismin ja liberalismien vaikutuksen samanaikainen olemassaolo kuvastuu siten, että vaikka valtiot ovat sitoutuneet noudattamaan tiettyjä yhteisesti hyväksytyjä kansainvälisiä normeja, niiden ei oleteta olevan takuuna kansainvälisestä yhteisymmärryksestä ja yhteistyöstä. Valtioiden toiminnassa tärkeänä osana on edelleen kansalliset intressit. Realismia mukaillen englantilainen koulukunta hyväksyy voiman merkityksen kansainvälisissä suhteissa. Pelkkä voima ei kuitenkaan riitä, vaan valtioiden välisissä suhteissa myös normatiivisella pohjalla on merkityksensä. Näin ollen valta ja normeihin perustuva kansainvälinen lainsäädäntö ovat alati läsnä ja yhdessä määrittävät kansainvälisten suhteiden toimintaa.<sup>40</sup>

Maailmanpolitiikassa ei siis vallitse realismin mukaista anarkiaa siinä mielessä, että kansainväliset normit eivät säätelisi valtioiden toimintaa ja valtiot käyttäytyisivät vain omaa etuaan tavoitellen. Toisaalta taas hyväksytään se tosiasia, että ei ole myöskään olemassa kaikkien valtioiden toimintaa määräävää yleismaailmallista hallintoa. Perinteisen realismin mukaisessa anarkiassa valtioiden toimintaa ajaa puhtaasti voimapoliittinen ajattelu ja valtioiden välillä ei ole keskinäistä luottamusta. Kuitenkin tosiasiallisesti valtiot eivät jatkuvasti kamppaile keskinäisestä vallasta tai koe toisen valta-asemaa ainoastaan uhkana itselleen.<sup>41</sup>

Vastaavasti liberalistista ajatusta edustaa se, että valtioiden välisissä suhteissa vallitsee täydellinen keskinäinen luottamus ja kaikki noudattavat yhteisiä sääntöjä ja oikeuden toteutumista. Vaikka on olemassa yhteisiä normeja ja sääntöjä, joiden mukaan valtioiden oletetaan toimivan ainakin suurimman osan ajasta, ne eivät voi täysin taata kansainvälistä yhteistyötä ja harmoniaa. Voimalla ja voimatasapainolla on siis edelleen merkitystä.<sup>42</sup>

Hedley Bull käsittelee englantilaisen koulukunnan klassikkoteoksessaan *The Anarchical Society. A Study of Order in World Politics*<sup>43</sup> edellä kuvatun kaltaista voiman ja säännösten sisältävää kansainvälistä järjestystä anarkisena yhteisönä. Anarkisen yhteisön pääajatuksena on, miten kansainvälistä järjestystä edistetään ja säilytetään maailmanpolitiikassa ja kansainvälisessä yhteisössä. Kansainvälisellä järjestyksellä tarkoitetaan Bullin mukaan niitä toimintamalleja, jotka ylläpitävät kansainvälisen yhteisön perustavanlaatuisia, ensisijaisia ja universaaleja tavoitteita<sup>44</sup>. Tavoitteet ovat järjestelmän ja yhteisön säilyttäminen, yksittäisten valtioiden itsenäisyyden ja itsemääräämisoikeuden säilyttäminen sekä rauha. Rauha on kansainvälisten suhteiden normaali, ellei pakottavat olosuhteet sanele muuta ja silloinkin siitä poiketaan vain

<sup>40</sup> Jackson & Sørensen (2007)s. 47–48.

<sup>41</sup> Emt., s. 47–48.

<sup>42</sup> Emt, s. 48.

<sup>43</sup> Bull (2012). Alkuteos vuodelta 1977.

<sup>44</sup> Bull, (2012), s. 8.

yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti.<sup>45</sup> Tavoitteet ovat luonteeltaan myös moraalisia eivätkä vain välineellisiä tai omaa etua ajavia.<sup>46</sup> Valtiot pyrkivät hyödyntämään yhteisiä etuja ja intressejä, jotka perustuvat historiaan, normeihin, sääntöihin ja lakeihin. Järjestyksen ylläpitäminen ei ole valtioiden välistä kamppailua vallasta vaan pyrkimystä toimimaan yhteisymmärryksessä.

Kansainvälisen yhteisön muodostavat valtiot ovat keskenään kulttuurisesti heterogeenisiä ja jokaisella on omat perinteet, arvot, poliittiset järjestelmät ja historia. Tämän takia ainoa yhteinen tavoite näillä valtioilla on kansainvälisen järjestyksen ylläpitäminen, jota ilman luottamus kansainvälisen järjestelmän vakauteen voitaisiin menettää. Tästä syystä kansainvälisen yhteisön teoria hyväksyy realismin käsityksen kansainvälisestä anarkiasta, joka osaltaan rajoittaa kansainvälisen yhteisön toimijuutta. Kansainvälistä yhteisöä tarkasteltaessa kokonaisuutena järjestys ei tarkoita kaikkien kannalta niinkään tasapuolista järjestystä vaan ennemminkin siedettävää järjestystä.<sup>47</sup>

Buzan (2006, s. 8) selittää anarkisen yhteisön peruseriaatteen sosiaalisena toimintana ja vertaa valtioiden muodostamia yhteisöjä ihmisten muodostamiin yhteisöihin. Kummankinlaisessa yhteisössä sen muodostavat yksiköt (valtiot tai ihmiset) toimivat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Toimintaan ehdollistavat jaettu identiteetti, kuten kieli, uskonto, hallintojärjestelmä, tai yhteiseksi koetut normit ja säännöt. Nämä myös määrittävät tämän sosiaalisen järjestelmän rajoja.

Kansainvälistä järjestystä ylläpidetään yhteisten ja jaettujen instituutioiden kautta, jotka tukevat kansainvälisen yhteisön jäsenten tavoitteita. Tässä on huomattava, millaisina instituutiot luonteeltaan mielletään englantilaisessa koulukunnassa. Niillä tarkoitetaan valtioiden välille historian saatossa muodostuneita yleisiä käytänteitä ja toimintatapamalleja tavoitteiden realisoimiseksi eikä niinkään valtion hallintoa edustavia byrokraattisia rakenteita.<sup>48</sup>

Hedley Bullin edustaman perinteisen näkemyksen mukaisesti instituutiot ovat voimatasapaino, diplomatia, kansainvälinen lainsäädäntö, suurvaltojen toiminta ja sodankäynti.<sup>49</sup> Näissä instituutioissa näkyy englantilaisen koulukunnan pyrkimys yhdistää realismi (voimatasapainon, suurvaltojen aseman, ja sodankäynnin instituutiot) ja liberalismi (kansainvälisen lainsää-

<sup>45</sup> Bull (2012), s. 16–18.

<sup>46</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 141–142.

<sup>47</sup> Dunne (2010), s. 144–145.

<sup>48</sup> Bull (2012), s. 71.

<sup>49</sup> Bull (2012), s. 71.

dännön ja diplomatian instituutiot) samaan teoriakeskusteluun. Bull näyttäytyy maltillisena realistina. Hänen teemansa kietoutuvat pitkälti kylmän sodan tematiikan ympärille ja tämä näkyy muun muassa hänen nostaessa ydinase- ja suurvaltakilpailun kansainvälisen politiikan etualalle suurvaltojen aseman ja voimatasapainon ollessa hänen keskeisimpiä instituutioitaan.

Buzanin (2006, s. 169–171) mukaan instituutioiden määrittelemisestä ei ole tarkkaa yksiselitteisyyttä englantilaisen koulukunnan sisällä. Yleisesti ottaen instituutiot ovat kestäviä ja yhteisesti tunnustettuja toimintamalleja, jotka pohjaavat valtioiden jaettuihin arvoihin. Instituutiot eivät suinkaan ole pysyviä, vaan ne läpikäyvät historian aikana nousun, evoluution ja asteittaisen laskun. Buzanin mukaan instituutioiden olemassaolo ja niiden ymmärtäminen erottavat englantilaisen koulukunnan muista valtavirran kansainvälisten suhteiden teorioista. Buzan näyttäytyy liberalistina ja painottaakin englantilaisen koulukunnan teoriassa maailmanyhteisön käsitettä. Hän nostaa ensisijaisiksi instituutioiksi muun muassa suvereniteetin, diplomatian, voimatasapainon, ihmisten välisen tasa-arvon, kaupankäynnin sekä nationalismin<sup>50</sup>.

Buzan (2006, s. 187) myös kehittää instituutioiden käsitettä pidemmälle. Hän tunnistaa instituutioissa pääinstituutioita ja niistä johdannaisia instituutioita sekä myös esimerkkejä järjestöistä, joiden toiminta kuvastaa instituution olemassaoloa<sup>51</sup>. Esimerkiksi suvereniteetin instituutiosta hän on johtanut kansainvälisen lain sekä puuttumattomuusperiaatteen, joiden olemassaolo kuvastuu YK:n yleiskokouksen toiminnassa. Suurvaltojen asemasta on johdettu voimatasapaino ja sota, jotka näyttäytyvät YK:n turvallisuusneuvoston toiminnassa.

Instituutiot ovat siis niitä valtioiden rinnakkaisen olemassaolon muodostamia yhteisiä toimintamalleja, joiden avulla ylläpidetään järjestystä ja oikeudenmukaisuutta kansainvälisessä yhteisössä. Ne muodostuvat valtioiden välisen toiminnan seurauksena, kun pyritään toteuttamaan valtioiden tavoitteita. Instituutiot itsessään eivät ole formaaleja byrokraattisia järjestöjä, mutta niiden periaatteet liittyvät tällaisten järjestöjen toimintaan. Keskeisenä formaalina instituutiona näyttäytyvät YK ja sen eri toimielimet.

---

<sup>50</sup> Buzan (2006), s. 181–185.

<sup>51</sup> Englantilaisen koulukunnan mukaiset instituutiot ovat ensisijaisia instituutioita (*primary institution*) ja formaalit instituutiot, kuten järjestöt, toissijaisia instituutioita (*secondary institution*). Ensisijaiset instituutiot voidaan jakaa vielä pääinstituutioihin (*master institution*) ja johdannaisiin instituutioihin (*derivative institution*). Ks. Buzan, (2006), s. 187.

### 3.3 Valtioiden vastuut

Englantilainen koulukunta pyrkii määrittämään kansainvälisissä suhteissa sen kolmen eri ulottuvuuden olemassaoloa sekä niiden aiheuttamaa normatiivista problematiikkaa valtioiden johtajille. Problematiikka on kolmikantainen: valtiolla on kansallinen vastuu omalle maalleen ja sen kansalaisilleen, kansainvälinen vastuu kansainvälisen lainsäädännön noudattamiselle ja muiden valtioiden oikeuksien kunnioittamiselle sekä humanitäärinen vastuu ihmisoikeuksien puolustamiselle maailmassa. Vastuut voidaan käsittää arvoina, joiden välillä valtiomiesten tulee tasapainotella toteuttaessaan ulkopoliittikka ja kansainvälisiä suhteita.<sup>52</sup>

Kansallisessa vastuussa korostuu realismin näkökulma. Valtiot nähdään omia intressejään ajavina valtatoimijoina ja kansainväliset suhteet ovat vain välineitä näiden intressien ajamiseksi. Maltilliset realistit tunnustavat kansainvälisen lain, mutta näkevät sen perustuvan suurvaltojen intresseille ja vastuulle. Realistisen näkemyksen mukaan valtioiden itsemääräämisoikeus nauttii täydellistä loukkaamattomuutta, eikä yhdelläkään valtiolla näin ollen ole myöskään auktoriteetin asemaa toiseen itsenäiseen valtioon.<sup>53</sup> Kansallisen vastuun näkökulmasta valtiomiehet ovat ensisijaisesti vastuussa kansallisesta edusta ja tätä tulisi ajaa ulkopoliittikan toteutuksessa. Kansallinen turvallisuus on perusarvo, jota tulee suojella kaikin keinoin. Kansainvälinen laki ja kansainväliset järjestöt otetaan huomioon lähinnä välineellisesti päätettäessä valtion intresseistä. Ihmisten oikeudet ovat sidottu valtion kansalaisuuteen ja valtiomiesten tulee puolustaa oman maan kansalaisia, mutta ei muiden.<sup>54</sup>

Kansainvälisessä vastuussa korostuu rationalistinen näkökulma, mutta se lähentelee myös maltillista realismia. Rationalistiseen ajatteluun kuuluu, että valtiot tunnustavat muiden valtioiden oikeuden omiin intresseihinsä. Valtioiden intressit voivat olla yhteneviä tai keskenään kilpailevia, mutta ne ovat silti yhtä oikeutettuja kaikille. Valtiot ovat oikeudellisia järjestöjä, jotka toimivat kansainvälisen lain ja diplomaattisäännösten mukaisesti. Kansainväliset suhteet perustuvat yhteisesti tunnustetulle valtioiden itsemääräämisoikeudelle ja valtioiden toiminta on sääntöjen määrittämää.<sup>55</sup> Kansainväliset vastuut johtuvat valtion jäsenyydestä kansainvälisessä yhteisössä, jota määrittelee kansainvälisen lain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet. Valtiot eivät ole ainoastaan itselleen vastuullisia eristyksissä olevia poliittisia kokonaisuuksia, vaan toimivat suhteessa toisiinsa esimerkiksi diplomatian ja kaupan kautta. Tästä johtuen val-

<sup>52</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 48, 146–148; Buzan (2006), s. 8.

<sup>53</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 137.

<sup>54</sup> Emt., s. 146–147.

<sup>55</sup> Emt., s. 130, 137–138.

tioilla on velvollisuuksia toisiaan ja kansainvälistä yhteisöä kohtaan, joiden kautta saavutetaan tärkeitä oikeuksia ja hyötyjä.<sup>56</sup>

Humanitäärinen vastuu liittyy revolutionistiseen näkökulmaan, joka äärimmilleen vietynä väheksyy valtioiden merkitystä kansainvälisissä suhteissa. Näkökulma nostaa keskiöön ihmiset yksilöinä. Yksilöt muodostavat universaalien ihmiskunnan yhteisön, joka ylittää valtioiden ja kansainvälisen yhteisön rajat.<sup>57</sup> Humanitäärisen vastuun mukaan valtiomiehillä on perustavalaatuinen velvollisuus kunnioittaa ja suojella ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa. Ajatus perustuu käsitykselle siitä, että ennen kuin kansalainen on valtion tai sen hallinnon jäsen, on hän ennen kaikkea ihminen, jolla on luontaisia perusoikeuksia.<sup>58</sup>

### 3.4 Itsemääräämisoikeus ja ihmisoikeudet keskeisinä arvoina

Kansainvälisten suhteiden ollessa arvolatautunutta ihmisten välistä toimintaa liittyy niihin määrättyjä perusarvoja. Kaksi keskeisintä perusarvoa englantilaisen koulukunnan mukaan on kansainvälinen järjestys ja kansainvälinen oikeudenmukaisuus. Näihin liittyy taas läheisesti kaksi muuta arvoa: valtion itsemääräämisoikeus ja ihmisoikeudet. Näiden arvojen sisältöjen kohdatessa syntyy ristiriita kansainvälisten suhteiden arvojen priorisoinnissa.<sup>59</sup>

Valtioiden toiminnan keskiössä on valtiomiestaito. Jackson ja Sørensen (2007, s. 131) määrittelevät valtiomiestaidon ihmisten eli valtiomiesten toiminnaksi, joka sisältää ulkopolitiikan, sotilaspolitiikan, kauppapolitiikan, poliittisen tunnustamisen, diplomatian, tiedustelun ja vaikoilun, sotilasliittojen muodostamisen ja niihin liittymisen, sotilaallisen voiman käyttämisen ja sen käytöllä uhkaamisen, rauhanneuvotteluihin osallistumisen ja rauhansopimusten hyväksymisen, kansainvälisiin järjestöihin liittymisen ja niiden toimintaan osallistumisen sekä yleisen kansainvälisen vuorovaikutuksen. Kansainväliset suhteet koostuvat valtiomiesten päätöksistä ja toiminnasta.

Lähtökohtaisesti valtioiden oletetaan kunnioittavan toistensa itsenäisyyttä, itsemääräämisoikeutta ja puuttumattomuusperiaatetta, jolloin valtioilla ei ole oikeutta puuttua sotilaallisesti toisten toimintaan. Englantilaisen koulukunnan valtiokäsityksen mukaan kansainväliset suhteet käsittävät myös ihmiset, joilla on ihmisoikeudet riippumatta siitä, minkä valtion kansalai-

<sup>56</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 147.

<sup>57</sup> Emt., s. 133, 138–139.

<sup>58</sup> Emt., s. 147–148.

<sup>59</sup> Emt., s. 133–134.

sia he ovat. Tässä nousee esiin arvojen välinen dilemma kansainvälisissä suhteissa. Valtiomiesten on määriteltävä, voiko ihmisoikeuksia loukattaessa rikkoa puuttumattomuusperiaatetta, ja kumpi arvoista on ensisijainen.<sup>60</sup> Tässä liittyy toisiinsa valtion kansainvälisten ja humanitääristen vastuiden toteuttaminen.

Tätä kysymystä käsitellään pluralistisen ja solidaristisen näkökulman kautta. Näkökulmien välisen asetelman keskiössä on valtion suvereenius ja puuttumattomuusperiaate sekä se, miten näitä toteutetaan. Pluralismi ja solidarismi määrittelevät perinteisessä englantilaisen koulukunnan ajattelussa rationalismin rajapintoja realismin ja revolutionismin suhteen.<sup>61</sup>

Pluralistisen ja solidaristisen näkökulman välillä on pohjimmiltaan kyse siitä, kuinka syväle jaettujen normien, sääntöjen ja instituutioiden voidaan katsoa ulottuvan kansainvälisessä järjestelmässä luoden pohjan kansainvälisen yhteisön muodistumiselle. Tämä on pitkälti liittynyt erityisesti siihen, miten kansainvälisen lain asemaan kansainvälisessä yhteisössä on suhtauduttu ja miten asemaa on tulkittu. Keskustelun kohteena on erityisesti ollut ihmisoikeudet ja niihin liittyvät kysymykset humanitäärisestä interventioista.<sup>62</sup> Keskustelu kulminoituu kysymykseen, onko ihmisyyksilöillä itsessään oikeuksia vai ovatko oikeudet olemassa vain valtion myöntäminä.<sup>63</sup>

Pluralistinen näkökulma painottaa valtion itsemääräämisoikeuden rikkomattomuutta. Kansainvälisessä yhteiskunnassa oikeudet ja velvollisuudet myönnetään suvereenille valtiolle. Yksilöillä on vain ne oikeudet, jotka valtio niille myöntää.<sup>64</sup> Pluralistisen näkemyksen omaavassa ajattelussa kansainvälisen yhteisön instituutiot pyrkivät säilyttämään valtioiden itsemääräämisoikeuden ja niiden välisen järjestyksen. Yhteisen sääntöpohjan noudattaminen ja siinä pysyminen on yksittäiselle valtiolle hyödyllisempää, kuin sen ulkopuolelle jättäytyminen. Pluralistiset säännöt ja normit muodostavat rakenteen rinnakkaiselolle, joka perustuu itsenäisten valtioiden tunnustamiseen tasavertaisina kansainvälisen yhteisön jäseninä. Niillä on oikeus ajaa omia tavoitteitaan mahdollisimman vähin rajoittein. Perinteisessä pluralistisessa ajattelussa suurvaltojen asema, rajoitettu sodankäynti ja voimatasapaino nähdään instituutioina, jotka mahdollistavat järjestyksen säilymisen. Voimatasapaino pyrkii säilyttämään valtioiden va-

<sup>60</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 134.

<sup>61</sup> Buzan (2006), s. 8.

<sup>62</sup> Emt., s. 45–46.

<sup>63</sup> Emt., s. 48.

<sup>64</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 134.

pauden ja suurvaltojen on valmistauduttava puuttumaan voimakeinoin sellaisen valtion toimintaan, joka uhkaa yleistä järjestelmän tasapainoa.<sup>65</sup>

Pluralistinen näkemys nojaa realismiin suuntaan. Näkemys on valtiokeskeinen ja se näkee kansainvälisen lain positivistisena lakina eli ihmisten itsessään määrittämänä. Valtion itsemääräämisoikeus on oikeudellisesti ja poliittisesti etusijalla. Pluralistisen näkemyksen realistinen taipuvaisuus pyrkii lähinnä välttämättömän kansainvälisen järjestyksen ylläpitämiseen anarkisessa maailmassa rinnakkaiselon takaamiseksi monesti rajoittuen itsemääräämisoikeuden monenpuoliseen tunnustamiseen, diplomatian sääntöihin sekä puuttumattomuusperiaatteen edistämiseen. Pluralismi painottaa kansainvälisen yhteisön välineellistä luonnetta liiallisen epäjärjestyksen vastapainona. Epäjärjestys voi aiheutua valtioiden olemassaolon puuttumisesta tai valtioiden välisestä liiallisesta konfliktista.<sup>66</sup>

Pluralistisen ajattelun itsemääräämisoikeuteen perustuvan sääntöpohjan on kuitenkin katsottu mahdollistavan valtion sisäisen voimatasapainon järkkymisen. Puuttumattomuusperiaate on osaltaan mahdollistanut jopa diktatoristen ja alistavien valtiojärjestelmien syntyminen. Tähän pluralistisen ajattelun haasteeseen on pyritty vastaamaan esittämällä, että yleismaailmallisten arvojen, kuten ihmisoikeuksien, tulisi asettaa rajat valtioiden itsemääräämisoikeudelle. Tätä ajattelutapaa kutsutaan solidaristiseksi lähestymistavaksi.<sup>67</sup> Solidaristinen näkökulma painottaa yksilöiden määräävää asemaa kansainvälisen yhteiskunnan jäsenenä. Tällöin valtioilla on sekä oikeus että velvollisuus puuttua tilanteisiin, joissa aiheutetaan vakavaa inhimillistä kärsimystä.<sup>68</sup>

Solidaristisen lähestymistavan kantavana ajatuksena on, että koko ihmiskunnan muodostavien yksilöiden väliset siteet ovat vahvempia, kuin pluralistisen ajattelun mukaiset sääntöpohjat ja instituutiot. Solidaristinen kansainvälisen yhteisö perustuu kansainvälisten sääntöjen ylläpitämiselle ja ihmisoikeuksien suojaamiselle. Kuten pluralistinen myös solidaristinen kansainvälinen yhteisö perustuu jaetuille arvoille ja instituutiolle sekä sitä sitoville säännöille. Ajattelutapojen ero näyttäytyy arvojen sisällössä sekä sääntöjen ja instituutioiden luonteessa. Arvot perustuvat sille, että jokainen yksilö on oikeutettu tiettyihin perusoikeuksiin. Pluralistinen ajattelu korostaa näiden perusoikeuksien ensisijaisuutta valtion itsemääräämisoikeuden ja puuttumattomuusperiaatteen suhteen siten, että kansainvälisen yhteisön jäsenten on tarvittaes-

---

<sup>65</sup> Dunne (2010), s. 144–145.

<sup>66</sup> Buzan (2006), s. 46–47.

<sup>67</sup> Dunne (2010), s. 145.

<sup>68</sup> Jackson & Sørensen (2007), s. 134.

sa voimakeinoja käyttämällä puututtava tilanteisiin, joissa näitä perusoikeuksia katsotaan loukkavan ja suojeltava ihmisoikeuksien toteutumista.<sup>69</sup> Ihmisoikeuksien puolustamisen periaatteen voidaan nähdä myös kansainvälistä järjestystä vaarantavana. Tästä oikeusperustasta on löydettävä globaali yhteisymmärrys tai sen ennenaikaisella toimeenpanolla saadaan aikaan enemmän haittaa kuin hyötyä.<sup>70</sup>

Solidaristinen näkemys nojaa enemmän revolutionismiin ja kosmopoliittisiin arvoihin.<sup>71</sup> Pyrkimyksenä on yhteiselon ja kilpailun lisäksi yhteistyö monialaisissa kysymyksissä, kuten kaupan kautta saavutettavat yhteiset edut tai yhteisten arvojen kuten ihmisoikeuksien toteuttaminen. Kansainvälisen yhteisön pluralistista ja solidaristista näkemystä voidaan tarkastella skaalan vastakkaisina päinä. Pluralistisessa päässä yhteisten sääntöjen toimeenpano on vaikeaa ja harvinaista. Kun liikutaan kohti solidaristista päätä, tämä kollektiivinen toimeenpano tulee yleisesti hyväksyttävämmäksi.<sup>72</sup>

Tämä Buzanin (2006, s. 48–49) esittämä ajatus skaalasta, jonka välillä voi liikkua, pitää paikkansa vain, jos pluralismia ja solidarismia ei käsitellä toisensa poissulkevana joko–tai-asetelmana. Kyse on pitkälti siitä, kuinka paljon normeja, sääntöjä ja instituutioita valtiot haluavat jakaa vaarantamatta niitä ominaisuuksia, jotka tosiasiallisesti määrittävät ne valtioiksi.<sup>73</sup> Jos pluralismi ja solidarismi nähdään toisensa poissulkevinä, keskustelu päättyy realismi-liberalismi -jakolinjalle ja kansainvälisen yhteisön käsite niitä yhdistävänä näkökulmana menettää merkityksensä.

Täysin solidaristinen kansainvälinen yhteisö olisi käytännössä maailmanyhteisö, sillä sen jäsenet jakaisivat keskenään täysin samanlaiset käsitykset niin valtion sisäisestä lainsäädännöstä kuin humanitäärisen intervention arvoperustastakin. Näin pitkälle jaettu näkemys edesauttaisi yhteisymmärryksen saavuttamista siinä, milloin oikeus humanitäärisen interventioon ylittää valtion itsemääräämisoikeuden ja puuttumattomuusperiaatteen.<sup>74</sup>

---

<sup>69</sup> Dunne (2010), s. 145–146.

<sup>70</sup> Emt., s. 146.

<sup>71</sup> Buzan (2006), s. 47.

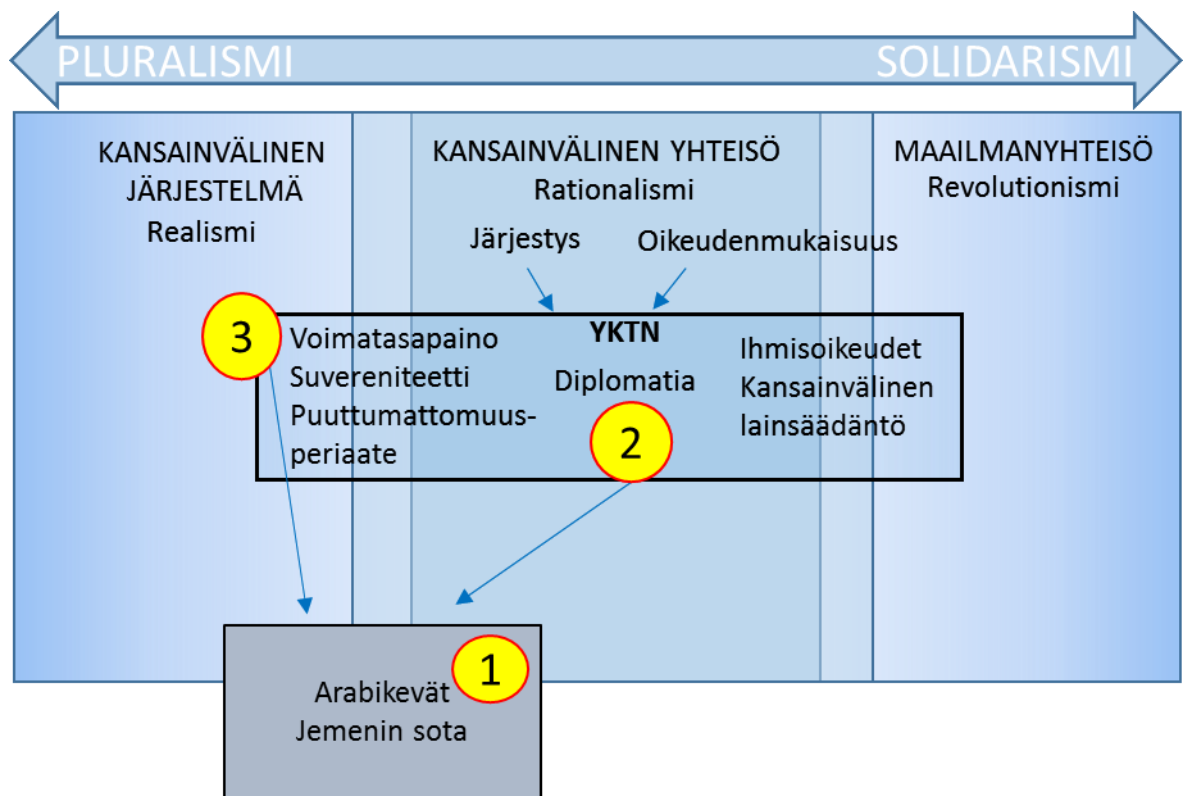
<sup>72</sup> Emt., (2006), s. 47–48.

<sup>73</sup> Emt., s. 48–49, 149.

<sup>74</sup> Emt., s. 51.



### 3.5 Yhteenvedo teoriasta ja käyttö tutkimuksessa



Kuva 1: Teoreettinen viitekehys. Numerot merkitsevät tutkimuskysymysten sijoittamista viitekehukseen.

Tässä tutkielmassa tutkitaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöksiä Jemenin tilanteen suhteen vuosina 2011–2018. Englantilainen koulukunta tutkii valtioiden toimintaa tarkastelemalla valtiomiesten päätöksiä ja arvoja niiden takana. Arvojen näyttäytymisen kautta tutkitaan, edustavatko päätökset pluralistista tai solidaristista näkökulmaa kansainvälisestä yhteisöstä ja mitkä sen perustavanlaatuisista arvoista ovat etusijalla: puuttumattomuusperiaate vai ihmisoikeudet.

Tämä tutkielma edustaa Hedley Bullin perinteistä englantilaista koulukuntaa, jossa lähtökohdiana on pluralistinen asetelma. Tämä heijastuu turvallisuusneuvoston rooliin tutkielman viitekehyksessä. Turvallisuusneuvosto on ylin auktoriteetti, joka ylläpitää kansainvälisen yhteisön järjestystä sekä kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta. Kansainvälisen yhteisön järjestystä ylläpitävät instituutiot näkyvät turvallisuusneuvoston toiminnassa. Koska sen päätöksissä veto-oikeus on annettu viidelle perinteiselle suurvallalle, kuvastaa tämä yleistä voimatasapainoa niiden kesken sekä myös suurvaltojen tosiasiallista asemaa maailmanpolitiikassa. Normatiivinen pohja määrää kuitenkin myös turvallisuusneuvoston toimintaa ja sen päätösten tulee noudattaa kansainvälistä lainsäädäntöä ja ihmisoikeuksia. Kansainväliseen lakiin sisältyy valtion oikeus suvereeniuteensa ja itsenäisyytensä puolustamiseen sekä humanitäariset velvoitteet.

Koska koulukunnassa pyritään tarkastelemaan valtiomiesten päätöksiä sen perusteella, miten he ymmärtävät maailmaan, sidotaan turvallisuusneuvoston toiminnan tarkastelu siihen, mitä vaikutuksia arabikeväällä on ollut Jemenissä eli yleiseen historialliseen kehitykseen. Näitä vaikutuksia tutkitaan erityisesti poliittisten uudistusten kautta ja sitä, miten uudistusprosessi vaikutti Jemenin sisäiseen voimatasapainoon ja sen uudelleenjakamiseen. Näin ollen ensimmäinen ja toinen tutkimuskysymys yhdistetään tuloksia esitettäessä

Tutkielman kannalta keskeiset instituutiot ovat voimatasapaino, kansainvälinen laki ja diplomaattia. Näitä tarkastellaan turvallisuusneuvoston toiminnan kautta. Voimatasapainoa tarkastellaan erityisesti alueellisena voimatasapainona ja miten sen säilyttäminen näkyy Jemenissä. Suurvaltojen asema yhdistyy voimatasapainon säilyttämisen tarkasteluun turvallisuusneuvostossa.

Ulkovaltojen toimintaa tarkastellaan kansainvälisen järjestelmän kautta. Valtiot, joiden on havaittu toimivan Jemenissä, muodostavat teorian määritelmän mukaisen kansainvälisen järjestelmän, mutta eivät kansainvälistä yhteisöä lähinnä kilpailevien ja jakamattomien tavoitteiden ja intressien takia. Vaikka valtiot toimivat yhteisön ulkopuolella, on niillä kuitenkin siihen vuorovaikutusta, mikä näyttäytyy voimakkaimmin liittolaissuhteina yhteisön jäsenvaltioihin. Liittolaissuhteiden takia voidaan toisaalta katsoa niiden olevan osa kansainvälistä yhteisöä, mutta sen hyvin pluralistisessa päässä. Tämän takia järjestelmän tarkastelussa korostuvat pluralistiset arvot ja instituutiot, kuten valtioiden intressit ja voimatasapainon säilyttäminen.

Koska tutkielmassa keskitytään valtioiden toiminnan tarkasteluun, jätetään maailmanyhteisön ulottuvuus pois tarkastelusta. Sen teorian keskeneräisyys ei ole omiaan tuomaan lisäarvoa tutkielmalle, jossa tarkastellaan valtioiden toimintaa ja arvoja.

Voimatasapaino on valtioiden välinen asetelma, jonka vallitessa yksikään valtio ei voi sanella toisen toimintaa. Valtiot pyrkivät hillitsemään toistensa pyrkimyksiä määräävän aseman saavuttamiseen. Englantilaisessa koulukunnassa voimatasapaino ei ole kilpailuasetelma, vaan se pyrkii säilyttämään kansainvälisen järjestelmän ja sitä kautta kansainvälisen yhteisön. Tähän pyritään valtioiden välisellä yhteistyöllä. Tasapainon säilyttämiseksi valtioiden tulisi harjoittaa enneminkin itsehillintää kuin pyrkiä ainoastaan hillitsemään toisia.<sup>75</sup>

---

<sup>75</sup> Bull (2012), s. 98–99, 101–102.

Bull erottelee voimatasapainossa eritasoisia ilmentymiä. Tässä merkittävimpinä ovat yleinen voimatasapaino ja paikallinen voimatasapaino. Yleisellä voimatasapainolla tarkoitetaan muihin verrattuna ylivoimaisen valtion puuttumista koko kansainvälisen järjestelmän sisällä. Paikallinen voimatasapaino taas vallitsee tietyssä järjestelmän osassa, kuten esimerkiksi Lähi-Idässä. Paikalliset voimatasapainot ovat auttaneet suojelemaan valtioiden itsenäisyyttä alueilla, joissa on paikallisesti ylivoimainen valta. Paikallinen voimatasapaino on alisteinen yleiselle voimatasapainolle.<sup>76</sup>

Tässä tutkielmassa yleinen voimatasapaino ilmenee turvallisuusneuvoston kokonpanossa. Se myös heijastaa perinteistä suurvaltojen asemaa maailmanpolitiikassa. Jemeniä tarkastellaan paikallisen voimatasapainon kautta ja etsitään ilmentymiä sille, miten yleinen ja paikallinen voimatasapaino ovat vuorovaikutuksessa järjestelmän sisällä. Lisäksi tarkastellaan Jemenin sisäistä voimatasapainoa ja sen muutoksia, vaikka tällainen ei suoraan tule ilmi Bullin teoriasa.

Kansainvälinen laki on säännöstö, joka sitoo niin valtioita kuin muita maailmaapolitiikan toimijoita keskinäisten suhteiden toteutuksessa. Kansainvälinen laki asettaa näille kaikille oikeuksia ja velvollisuuksia, joiden mukaan niiden on toimittava.<sup>77</sup> Kansainvälisen lain käsite on laaja ja sisältää muun muassa diplomatian käytännöt sekä humanitäärisen lainsäädännön. Tässä tutkielmassa kansainvälistä lakia tarkastellaan humanitääristä lakia ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta

Diplomatia on valtioiden ja muiden maailmanpoliittisten toimijoiden välisten suhteiden hoitamista neuvottelemalla ja muilla rauhanomaisilla keinoilla. Diplomaatit ovat henkilöitä, joille on annettu valtuudet toimia valtion tai vastaavan poliittisen toimijan puolesta. Diplomaattien asema on kansainvälisesti tunnustettu ja osa kansainvälisen lain käytäntöä.<sup>78</sup> Tässä tutkielmassa valtioiden YK-edustajat ja YK:n toimielimien puolesta toimivat henkilöt ovat diplomaatteja. Diplomatiata voidaan myös katsoa arvoksi, sillä se pyrkii erimielisyyksien ratkaisuun nimenomaan rauhanomaisin keinoin ja neuvottelemalla. Tässä tutkielmassa diplomatiaa on arvona tarkasteltuna sijoitettuna pluralismin ja solidarismin välimaastoon. Diplomatian taso määrittelee sen, kumpaa näkökulmaa se enemmän edustaa.

---

<sup>76</sup> Bull (2012), s. 97–99, 102.

<sup>77</sup> Bull (2012), s. 122–125.

<sup>78</sup> Bull (2012), s. 156–157.

## 4 METODOLOGIANA LAADULLINEN SISÄLLÖNANALYYSI

Kanasen (2007, s. 32–36) mukaan laadullisen tutkimusotteen valintaperusteena voidaan pitää tilannetta, jossa tutkimuksella pyritään saamaan kokonaisvaltainen ymmärrys tarkasteltavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen itsetarkoituksena ei ole pyrkimys yleistettävyyteen, vaan tutkimuksen kohteena on muutama havaintoyksikkö, joita tutkitaan mahdollisimman perusteellisesti. Laadullisen analyysin tulos on aina tutkijan tulkintaa aiheesta. Tämän takia siihen vaikuttaa tutkijan henkilökohtaiset ominaisuudet sekä aikaisempi tietämys ja kokemus tutkitavasta aiheesta. Tässä tutkielmassa ei pyritä behaviorististen lainomaisten sääntöjen luomiseen tai testaamiseen, vaan valitun teorianäkökulman kautta luomaan ymmärrys tutkittavasta aiheesta.

Lisäksi Metsämuuronen (2006, s. 208) esittää neljä laadullisen tutkimusmetodologian valintaan ja soveltuvuuteen vaikuttavaa seikkaa, jotka näkyvät myös tämän tutkielman luonteessa; 1) ollaan kiinnostuneita yksityiskohtaisista rakenteista tai 2) tietyissä tapahtumissa mukana olleiden yksittäisten toimijoiden merkitysrakenteista, 3) halutaan tutkia luonnollisia tilanteita, joita ei voi järjestää kokeeksi, ja 4) halutaan saada tietoa tiettyihin tapauksiin liittyvistä syy-seuraussuhteesta, jota ei voi tutkia kokeen avulla.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkija toimii vuorovaikutuksessa yksittäisen havainnon kanssa valitsemansa näkökulman kautta ja tekee valinnan tutkimusasetelmasta oman ymmärryksensä varassa.<sup>79</sup> Kanasen (2008, s.24–25) mukaan laadullinen tutkimus pyrkii löydöksiin ilman tilastollisia tai muita määrällisiä keinoja. Laadullinen tutkimus pyrkii ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen hyödyntäen sanoja, tekstejä ja kuvia.

Laadullisen tutkimuksen keskeinen tunnuspiirre on todellisuuden ja siitä saatavan tiedon subjektiivinen luonne. Tämä subjektiivisuus sitoo sen postpositivistiseen tieteenfilosofiaan. Postpositivisminen tutkimus tarjoaa aina rajallisen näkökulman tutkittavaan ilmiöön samalla tunnustaen, että tieto on rajallista ja alati muuttuvaa. Tieto ja se, mitä on tiedettävissä, on sidottuna tietäjään, kulttuuriin, maailmankatsomukseen, aikaan ja paikkaan.<sup>80</sup> Tässä tutkielmassa tieto perustuu toiminnan arvosidonnaisuudelle. Teorianäkökulma määrittelee tiedon muodostumisen perustuvan tulkinnalle, eli miten tutkija subjektiivisesti tulkitsee tiedon lähteen ymmärtävän sitä ympäröivän maailman.

<sup>79</sup> Puusa & Juuti (2011), s. 47.

<sup>80</sup> Teatterikorkeakoulu: ”Mitä on laadullinen, postpositivistinen tutkimus?” *Minäkö tutkija? Johdanto laadulliseen/postpositivistiseen tutkimukseen*. 2007, [<http://www.xip.fi/tutkija/index.htm>], luettu 1.9.2019.

## 4.1 Teorialähtöinen sisällönanalyysi

Tässä tutkielmassa käytetään analyysimenetelmänä teorialähtöistä laadullista sisällön analyysiä. Teorialähtöinen tarkastelu tarkoittaa, että aineistosta pyritään etsimään selittävän teorian erilaisia ilmenemismuotoja kuten ilmaisuja, käsitteitä ja merkityksiä.<sup>81</sup> Sisällönanalyysin keinoin eritellään ja analysoidaan tutkimusaineisto syy-seuraussuhteiden löytämiseksi. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole luoda uutta teoriaa tutkimusaineiston analyysin perusteella. Analyysi tehdään teorian valmiiksi määrittelemän käsitteistön mukaan.<sup>82</sup>

Laadullisen sisällönanalyysin tutkimusprosessi etenee hermeneuttisen kehän tapaan. Tutkimusprosessi on jatkuvassa muutostilassa aina siihen asti, kunnes aineistosta pystytään rakentamaan johtopäätökset. Aineistonkeruun, analyysin ja tulkinnan vaiheet ovat kietoutuneet yhteen. Myös aineistonkeruuvaiheen aikana voi tutkija joutua palaamaan alkuun tarkastellakseen asettamiaan kysymyksiä ja rajauksia aineistosta nousseiden havaintojen perusteella.<sup>83</sup> Analyysi ei siis ole vain tutkimuksen viimeinen vaihe. Se alkaa useimmiten koko tutkimusaineiston lukemisella yleiskäsityksen aikaansaamiseksi. Aineiston luokittelukategoriat kehittyvät ja muuttuvat aineistoon perehtymisen ja mahdollisen lisäaineiston keräämisen myötä. Näin uusia analyysiluokkia voi syntyä analyysin edetessä.<sup>84</sup>

Analyysin tarkoitus on mahdollistaa johtopäätösten ja tulkintojen tekeminen käsiteltävästä aineistosta. Analyysiprosessin aikana aineiston perusteella luodaan synteesejä kokonaiskuvan muodostamiseksi aineistosta sekä tutkimuskohteen esittämiseksi uudesta näkökulmasta. Analyysi on siis tutkimuksen yksi vaihe, joka mahdollistaa lopputuloksen aikaansaamisen.<sup>85</sup>

Kananen (2017, s. 132–133) esittää laadullisen aineiston analysointiprosessissa viisi vaihetta. Aineisto kerätään tutkimusongelman määrittelemää aineistonkeruumenetelmää hyödyntäen. Kerätty aineisto saatetaan yhteiseen formaattiin, yleensä tekstimuotoon. Tekstiaineistosta etsitään ne tekstikokonaisuudet, jotka liittyvät tutkittavaan ilmiöön, ja tiivistetään niin, että niille voidaan antaa asiasisältöä kuvaava otsikko eli koodi. Luokitteluvaiheessa saaduista koodeista muodostetaan saman sisältöisiä ryhmiä ja nämä ryhmät nimetään eli luokitetaan. Luokitettua

<sup>81</sup> Kananen (2017), s. 136–138.

<sup>82</sup> Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö tammi, Helsinki 2018, s.121, 127-133.

<sup>83</sup> Puusa & Juuti (2011), s. 51, 114–115; Saaranen-Kauppinen, Anita & Anna Puusniekka: *KvaliMOTIV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampere 2006. [[http://www.fsd.uta.fi/menetelmäopetus/kvali/L7\\_3\\_2.html](http://www.fsd.uta.fi/menetelmäopetus/kvali/L7_3_2.html)], luettu 14.10.2018.

<sup>84</sup> Saaranen-Kauppinen & Puusniekka (2006), viitattu 14.10.2018.

<sup>85</sup> Puusa & Juuti (2011), s. 116–117, 123.

aineistoa täydennetään uudella aineistonkeruuvaiheella ja pyritään täydentämään analyysiä tai vastaamaan aineistosta esiin nousseisiin uusiin kysymyksiin.

Edellä kuvattu yleinen prosessi liittyy niin teorialähtöiseen kuin aineistolähtöiseenkin sisälönanalyysiin. Jotta teorialähtöinen analyysi olisi mahdollinen, on ensiksi muodostettava analyysirunko. Analyysirunko muodostetaan aikaisemman tiedon tai teorian määrittelemien käsitteiden mukaisesti. Aineisto luokitellaan tämän rungon mukaisesti. Analyysirungolle ei ole yhtenäistä formaattia, vaan se rakentuu teorian käsitteiden mukaisesti.<sup>86</sup>

## 4.2 Analyysin toteutus

Primääriaineisto kerättiin YK:n kirjaston tietokannoista valmiiksi asiakirjamuodossa. Aineisto käsitti turvallisuusneuvoston päätöslauselmat, päätöslauselmaehdotukset sekä näitä käsittelevät kokouspöytäkirjat. Lisäksi kerättiin ajallisen rajauksen mukaisesti Jemeniä koskevat turvallisuusneuvoston kokouspöytäkirjat. Pöytäkirjat kerättiin aihetunnisteen sekä kokouksesta julkaistun lehdistötiedotteen sisällön perusteella. Päätöslauselmia kertyi 10 kappaletta päätöslauselmaehdotuksia yksi kappale ja kokouspöytäkirjoja 35 kappaletta

Sekundääriaineiston osalta käytettiin MPKK:n kirjaston rajoitettuja sähköisiä tietokantoja. Aineiston keruuta hankaloitti se, että kaikki aineistot eivät ole opiskelijoille saatavilla. Haussa käytettiin pääasiallisesti hakusanoja ”arab spring”, ”yemen”, ”middle east” sekä näiden yhdistelmiä.

Analyysirunko muodostettiin teorialähtöisesti sen sisältämien käsitteiden mukaisesti. Analyysirungon yläluokkina olivat kansainvälisten suhteiden perusarvot järjestys ja oikeudenmukaisuus. sekä niihin liittyvät valtion itsemääräämisoikeus ja ihmisoikeudet. Alaluokiksi määritettiin järjestystä ja oikeudenmukaisuutta ylläpitävät instituutiot. Selvyyden lisäämiseksi runkoon sisällytettiin pluralismin ja solidarismin käsitteet, jotta rungosta voidaan tarkastella, kumpaa näkökulmaa toiminta edustaa. Analyysirunko on esitetty taulukossa 1.

---

<sup>86</sup> Tuomi & Sarajärvi (2018), s. 127-128.

Taulukko 1: Analyysirunko

	Kansainvälinen järjestys ja kansainvälinen oikeudenmukaisuus / laki				
	Valtion itsemääräämisoikeus ja ihmisoikeudet				
	Pluralismi			Solidarismi	
Txt seg.	Suvereenius ja puuttumattomuusperiaate interventiota rajoittavana tekijänä	Voimatasapaino ja suurvaltojen asema	Diplomatia	Ihmisoikeudet suvereeniutta rajoittavana tekijänä	Tavoitteet Intressit

Analyysirungon muodostamisen jälkeen käytiin läpi päätöslauselmien sisällöt, jotta saatiin yleiskäsitys siitä, mitä päätöksiä turvallisuusneuvosto on tehnyt. Tämän jälkeen jokainen päätöslauselma koodattiin yhdessä sitä käsittelevän kokouspöytäkirjan kanssa. Pöytäkirjaan on merkitty äänestystulokset sekä päätöslauselmasta mahdollisesti käyty tarkentava keskustelu ja perustelut.

Analyysiyksiköksi valittiin yhtä asiakokonaisuutta käsittelevä tekstikokonaisuus. Tarkkaan rajattua analyysiyksikköä ei määritetty, vaan asiakokonaisuus määritti analyysiyksiköksi virkkeen, kappaleen tai usean kappaleen kokonaisuuden. Aineisto segmentoitiin analyysiyksikön mukaisesti, segmentti siirrettiin analyysirunkoon ja pelkistettiin ilmaukseksi. Alkuperäinen ilmaus koodattiin sovittamalla se analyysirungossa parhaiten sopivaan alaluokkaan sen perusteella, mitä instituutiota se edustaa. Tilastollista tarkastelua aineistosta ei tehty, sillä sen ei katsottu tuottavan lisäarvoa tutkielman kannalta.

Jemenin tapahtumien kuvaaminen sidottiin turvallisuusneuvoston toimintaan. Näin tutkimukselle luotiin historiallinen konteksti, jota vasten tutkimus asetettiin. Ensimmäinen ja toinen tutkimuskysymys yhdistettiin pääosin yhdeksi luvuksi, sillä ne muodostavat yhteisen kokonaisuuden. Ensimmäinen tutkimuskysymys on luonteeltaan ilmiötä taustoittava, jota ilman tutkimukselta jää kontekstisidonnaisuus puuttumaan. Turvallisuusneuvoston toiminta sidotaan siis tähän ajalliseen kontekstiin. Ja sillä perustellaan myös kronologinen esitystapa.

Kolmannen alatutkimuskysymyksen osalta analyysirunko yksinkertaistettiin sisältämään valtion tavoitteet, intressit ja voimatasapainon ilmentymät. Nämä edustavat teorian mukaisia eri-

tyisesti kansainvälistä järjestelmää ilmentäviä käsitteitä, joten ne ovat myös englantilaisen koulukunnan teorian kannalta merkittäviä.

Lähdeaineiston riittävyyttä on arvioitu saturaatiolla, eli missä vaiheessa aineisto ei tuota enää uutta tietoa. Ajallinen rajaus itsessään määrittä kerättävän primääriaineiston määrän. Kaikki aineisto analysoitiin, jotta saatiin varmuus siitä, että tutkielman kannalta oleellisia asioita ei jäisi pois, vaikka varsinaista uutta tietoa ne eivät enää olisi antaneet. Sekundääriaineiston riittävyyttä on arvioitu siitä tehtyjen havaintojen saturaation perusteella.



## 5 ARABIKEVÄÄN SEURAUKSET JEMENIN TURVALLISUUS- YMPÄRISTÖSSÄ

Jemenissä presidentti Ali Abdullah Salehin eroa vaatineet mielenosoitukset alkoivat tammikuussa 2011 yhteiskunnallisena vallankumousliikkeenä seuraten Tunisian ja Egyptin esimerkiksi yhdistäen maan hajanaisia poliittisia ja maantieteellisiä ryhmittymiä. Hallintoa syyteettiin muuna muassa huonosta hallintotavasta, epädemokraattisesta poliittisesta järjestelmästä, läpikäytyä korruptiota, työttömyydestä ja yleisestä yhteiskunnan kehityksen pysähtyneisyydestä. Mielenosoitukset muodostuivat silloiselle presidentti Ali Abdullah Salehille suurimmaksi sisäiseksi uhaksi.<sup>87</sup>

Protestit alkoivat Jemenissä 15. tammikuuta 2011 päivä Tunisian presidentin Zine el-Abidine Ben Alin eron jälkeen. Samaan tapaan kuin muissa arabikevään pääkaupungeissa protestoijat asettuivat Sanaan keskusaukiolle ja muille kaupungin keskeisille alueille presidentti Ali Abdullah Salehin estoyrityksistä huolimatta.<sup>88</sup> Presidentti Saleh pyrki tukahduttamaan arabikevään kansannousua väkivaltaisesti. Ensimmäiset väkivaltaisuuDET tapahtuivat 18. maaliskuuta 2011 tarkka-ampujien ampuessa 52 mielenosoittajaa Sanaassa satojen loukkaantuessa. Samanlaista väkivaltaisuutta osoitettiin seuraavien kuukausien aikana muun muassa Taizin kaupungissa.<sup>89</sup>

Näillä oli suora vaikutus Salehin aseman nopeaan heikentymiseen hänen hallintonsa lähipiirissä. Mielenosoittajien ampuminen myötävaikutti joidenkin keskeisten asevoimien komentajien loikkaamiseen mielenosoittajien puolelle.<sup>90</sup> Tämä Salehin sisäpiirin hajoaminen eikä niinkään mielenosoittajien vaatimukset oli merkittävä syy sille, että Saleh loppujen lopuksi luopui vallasta.<sup>91</sup> Osapuolten välinen voimatasapaino oli johtanut umpikujaan, sillä kumpikaan osapuoli tuskin olisi voittanut aseellista yhteenottoa. Lisäksi yhteenotto olisi voinut joh-

<sup>87</sup> Korpiola & Nikkanen (2012), s. 82–83; Perkins, Brian M.: Yemen: Between Revolution and Regression. *Studies in Conflict & Terrorism*. 2017, vol. 40 issue 4, s. 300; Rugh, William A.: Problems in Yemen, Domestic and Foreign. *Middle East Policy*. 2015, Vol. 22 Issue 4, s. 145.

<sup>88</sup> Davidson, Christopher: *Shadow Wars. The Secret Struggle for the Middle East*. Oneworld Publications Ltd, London 2016, s. 188.

<sup>89</sup> Davidson (2016), s. 189; Phillips Sarah: *Yemen and the Politics of Permanent Crisis*. The International Institute for Strategic studies, Routledge, London 2011, s. 124.

<sup>90</sup> Davidson (2016), s. 189; Phillips (2011), s. 12. Näistä vaikutusvaltaisimpia oli Ali Muhsin al-Ahmar, joka oli 1. panssaridivisioonan sekä koillisen sotilasalueen (*North Western Military District*) komentaja. Kts. Phillips (2011), s 89–90.

<sup>91</sup> Schmitz, Charles: Yemen: Failing States or Failing Politics. *Fragile Politics. Weak States in the Middle East*. Kamrava, Mehran (ed.), C. Hurst & Co., London 2016, s.44.

taa ennalta-arvaamattomaan sisällissotaan, jonka lopputulosta kumpikaan osapuoli ei olisi voinut ennakoita.<sup>92</sup>

Saudi-Arabialle Jemenin yhä huononeva tilanne aiheutti kasvavaa huolta. Saudi-Arabia pyrki Persianlahden arabimaiden yhteistyöjärjestön (*Gulf Cooperation Council, GCC*) jäsenten tukemana puuttumaan Jemenin tilanteeseen tukemalla sen vakautta ja ainakin näennäistä yhtenäisyyttä. Saudi-Arabia koki, että valtion hajoamista seuraava keskushallinnon romahtaminen mahdollistaisi Arabian niemimaan Al-Qaidalle (*Al-Qaida in Arabian Peninsula, AQAP*) mahdollisuuden voimistua ja kasvattaa vaikutusvaltaansa alueella.<sup>93</sup> Tässä vaiheessa Saudi-Arabian tavoitteena oli säilyttää yhteistyömahdollisuudet Jemenissä. Estääkseen tilanteen eskaloitumisen Saudi-Arabia laati sopimuksen Salehin vallasta luopumiselle.

GCC esitteli sopimuksen vallansiirrosta ensi kertaa huhtikuussa 2011 vastauksena poliittiseen umpikujaan Salehin kannattajien ja vastustajien välillä<sup>94</sup>. Tilanne osaltaan edesauttoi GCC:n välittämän sopimuksen lopullista syntymistä, joka toisaalta tarjosi Salehille mahdollisuuden kunnialliseen perääntymisen ja toisaalta taas oppositiolle sisällissodan uhan hälvenemisen.<sup>95</sup>

Väkivaltaisuuksien ja yhteenottojen lisääntyessä presidentti Saleh haavoittui iskussa presidentinpalatsissa 3. kesäkuuta 2011. Iskun seurauksena hän poistui maasta sairaalahoitoon Yhdysvaltoihin ja Saudi-Arabiaan ja luovutti vallan väliaikaisesti varapresidentti Abdurrah Mansour Hadille.<sup>96</sup> Poissaolonsa aikana Saleh aloitti neuvottelut Saudi-Arabian ja GCC:n kanssa saadakseen maansa kiistelevät osapuolet saman pöydän ääreen mahdollistaakseen olojen vakauttamisen. GCC:n välittämän sopimuksen mukaan Salehin oli luovuttava vallasta ja varapresidentti Hadista tulisi presidentti. Lisäksi kaikki Jemenin ryhmittymien edustajat koontuisivat kansalliseen dialogikonferenssiin (*National Dialogue Conference, NDC*) uuden perustuslain luomiseksi.<sup>97</sup> Sopimus sai myös Yhdysvaltojen tuen. Se koki sopimuksen vakauttavan Jemenin tilannetta ja terrorismin vastainen yhteistyö maan hallituksen kanssa voisi jatkua<sup>98</sup>.

<sup>92</sup> Sharqieh, Ibrahim: Case Study: International Intervention, Justice and Accountability in Yemen. *European Council on Foreign Affairs*. 2013, s.3.

<sup>93</sup> Rugh (2015), s 145.

<sup>94</sup> Phillips (2011), s 126.

<sup>95</sup> Fraihat, Ibrahim: *Unfinished Revolutions: Yemen, Libya, and Tunisia After the Arab Spring*. Yale University Press, New haven 2016, s. 162; Sharqieh (2013), s. 1–3.

<sup>96</sup> Phillips (2011), s 126–127.

<sup>97</sup> Hamidi, Hannah: A comparative analysis of the Post-Arab Spring National Dialogues in Tunisia and Yemen. *African Journal on Conflict Resolution*. 2015, Vol. 15 Issue 3 (s. 11–36), s. 16; Rugh (2015), s. 145.

<sup>98</sup> Rugh (2015), s.146.

Saleh allekirjoitti sopimuksen 23. marraskuuta 2011. Sen pyrkimyksenä oli taata poliittinen sovitteluratkaisu vallansiirrosta, joka säilyttäisi Jemenin yhtenäisyyden, turvallisuuden ja vakauden sekä täyttäisi jemeniläisten tavoitteet ajamistaan uudistuksista. Sopimuksen määrittelemä vallansiirtoprosessi oli kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa oppositiolle annettiin tehtäväksi muodostaa uusi hallitus (government of national unity), jossa paikkajako jaettiin tasan presidentti Salehin johtaman valtapuolueen (General People's Congress, GPC) ja opposition yhteenliittymän (Joint Meeting Parties, JMP) kesken. Uuden parlamentin yhdessä opposition kanssa tuli tämän jälkeen säätää lait, jotka takasivat immunitetin syytteiden nostamiselta presidentti Salehia ja niitä vastaan, jotka työskentelivät hänen kanssaan hänen virkakaudellaan.<sup>99</sup>

Lakien säätämisen jälkeen Salehin tuli luopua vallasta ja parlamentti nimittäisi varapresidentti Hadin Jemenin presidentiksi.<sup>100</sup> Sopimus aloitti myös kahden vuoden siirtymäkauden, jonka aikana asevoimat ja turvallisuussektori oli määrä rakentaa uudelleen. Helmikuulle 2014 kaavailtuja uusia parlamentti- ja presidentinvaaleja varten aloitettiin kansallinen dialogikonferenssi NDC, jonka tarkoituksena oli mahdollistaa kaikkien Jemenin yhteiskunnan edustajien osallistuminen hallintojärjestelmän uudelleenrakentamiseen.<sup>101</sup>

Sopimuksen toimeenpanon todistajina toimivat GCC:n jäsenmaat, Yhdysvallat, Euroopan unioni ja Venäjä.<sup>102</sup> Sopimuksen syntymistä tukivat vahvasti erityisesti Saudi-Arabia ja Yhdysvallat, jonka ulkoministeriö kehotti kaikkia osapuolia hyväksymään sopimuksen sekä varmistamaan järjestyneen ja rauhanomaisen vallanvaihdoksen.<sup>103</sup>

YK:n turvallisuusneuvosto asettui yksimielisesti tukemaan GCC:n sopimusta<sup>104</sup> päätöslauselmalla 2014 (21.10.2011) sitoutuen samalla Jemenin yhtenäisyyteen suvereeniuteen, itsenäisyyteen ja alueelliseen koskemattomuuteen. Päätöslauselman mukaan kaikesta väkivallasta on luovuttava poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja kaikkien jemeniläisten tahojen tulisi sitoutua poliittisen ratkaisun aikaansaamiseen GCC:n sopimuksen mukaisesti. Päätöslauselmas-

<sup>99</sup> International Crisis Group: Yemen: Enduring Conflicts, Threatened Transition. *Middle East Report*. 2012 No 125, s. 32–38. YK:n englanninkielinen käännös GCC:n sopimuksesta.

<sup>100</sup> Emt., s. 32–38.

<sup>101</sup> Hamidi (2015): s. 16–17; International Crisis Group (2012), s. 32–38.

<sup>102</sup> Emt., s. 32.

<sup>103</sup> Sharqieh (2013), s.1–2.

<sup>104</sup> Saksa toi myöhemmin esille, että vaikka turvallisuusneuvosto tuki yksimielisesti GCC:n sopimuksen toimeenpanoa, yksimielisyyttä siitä ei saavutettu helposti. Jotkin neuvoston jäsenmaat kokivat sen tarpeettomana puuttumisena valtion sisäisiin asioihin. Kts S/PV6878, 4.12.2012. Tästä ei ole julkista asiakirjaa saatavilla, mutta toimii osoituksena siitä, että turvallisuusneuvoston päätösten tulkitseminen ja analysointi ei aina ole kovinkaan yksinkertaista. Päätöksiä tehdään ja neuvotteluja käydään huomattava määrä julkisten kokousten ulkopuolella eikä niistä jää julkista pöytäkirjamerkintää.

sa vaaditaan myös kaikkien ihmisoikeusrikkomusten riippumatonta tutkimista ja tekijöiden saattamista vastuuseen välttäen tekijöiden rankaisemattomuutta.

Päätöslauselman vahva kannanotto oli, että Jemenin tilanne on ennen kaikkea maan sisäinen haaste ja väkivaltaisuuksien lopettaminen osapuolten välillä on ensimmäinen askel sen ratkaisemiseksi. Siinä kuitenkin tunnustettiin, että epävakauden lisääntyminen ja aseellisten yhteenottojen eskaloituminen voivat uhata alueellista turvallisuutta ja vakautta. Näiden säilyttäminen ovat tärkeässä osassa terrorismin vastaisessa toiminnassa, johon liittyen mainittiin AQAP:n läsnäolon aiheuttama uhka alueella. Päätöslauselman mukaan terrorismi sen kaikissa muodoissaan muodostaa yhden vakavimmista uhista kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle.

Huono humanitääriin tilanne on huomioitu jo tässä vaiheessa. Aliravitsemuksen todetaan olevan hälyttävällä tasolla ja peruspalveluiden tuottaminen ihmisille on monin paikoin estynyt. YK:n jäsenmaita rohkaistiinkin antamaan humanitääristä apua ja kaikkien Jemenin osapuolia pyydettiin avustamaan YK:n alaisia ja muita toimijoita avun perillepääsyn mahdollistamiseksi. Jemenin hallituksella oli ensisijainen vastuu väestön suojelemiseksi kansainvälisen lain ja ihmisoikeuslainsäädännön mukaisesti.<sup>105</sup>

Toisin kuin päätöslauselmassa 2014 (21.10.2011) vaadittiin, GCC:n sopimus nimenomaan takasi presidentti Salehin ja hänen hallintonsa immuniteetin rikkomuksista hänen valtakaudellaan. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, mitä Salehin syrjäyttämään pyrkineet kansalaiset protesteissaan vaativat.<sup>106</sup> Sopimus myös mahdollisti Salehin pysymisen valtapuolue GPC:n puheenjohtajana presidenttiydestä luopumisesta huolimatta. Samalla puolue sai pitää puolet uuden hallituksen paikoista ilman vaatimuksia sen sisäisistä uudistuksista<sup>107</sup>.

## 5.1 Turvallisuusympäristön haasteet

Jemenin keskeinen haaste oli valtion auktoriteetin ylläpitämisen turvallisuusympäristössä, jossa lukuisat ei-valtiolliset aseelliset ryhmittymät kamppailevat vallasta ja pyrkivät hyötymään heikosta turvallisuusympäristöstä. Al-Hirak-liikkeen separatistiliikkeitä oli nousussa ja Pohjois-Jemenissä huthi-liike oli kasvattanut vaikutusvaltaansa laajentuen uusille alueille. Al-Qaida oli lisännyt toimintaansa alueilla, joilla sen ei oltu aikaisemmin havaittu toimivan. Terroristi-iskussa asevoimia vastaan Sanaassa 21. toukokuuta 2012 oli menehtynyt 96 ja haavoit-

<sup>105</sup> S/RES/2014, 21.10.2011.

<sup>106</sup> Fraihat (2016), s. 162; Sharqieh (2013), s. 1–3.

<sup>107</sup> Fraihat (2016), s. 41.

tunut noin 300 sotilasta. Asevoimat ja turvallisuussektori oli tarkoitus uudistaa tilanteessa, jossa valtion kyky kohdata olemassa olevia turvallisuusuhkia on hyvin rajoittunut. Vanhat lojaliteetit ja jännitteet hidastavat ja estävät suunnitellun asevoimien reformin toimeenpanon sekä epävakauttavat yleistä tilannetta ja muiden poliittisten uudistusten toimeenpanoa.<sup>108</sup>

Turvallisuussektorin uudistaminen vaatisi kokonaisvaltaisia uudistuksia valtion instituutioihin ja toimintakulttuuriin, jotta jakautuneet joukot saataisiin integroitua yhtenäisen johdon alaisuuteen.<sup>109</sup> Asevoimiin pesiytynyt voimakas korruptio oli mahdollistanut niiden toimimisen valtiorakenteiden ohi eräänlaisena omavaltaisena kolmantena sektorina. Tämä oli kasvattanut lojaaliutta enemmän asevoimien komentajia kuin valtion instituutioita kohtaan. Samaan aikaan valtio ei ole kyennyt ulottamaan auktoriteettiaan eri ryhmittymien vaikutusvallassa olleille alueille.<sup>110</sup>

Turvallisuusneuvosto toisti vahvan sitoutumisensa Jemenin itsemääräämisoikeuteen sekä asettumisensa yksimielisesti GCC:n sopimuksen taakse päätöslauselmassa 2051 (12.6.2012). Turvallisuusneuvosto painotti järjestyksellisen ja rauhanomaisen poliittisen siirtymäprosessin olevan paras ratkaisu Jemenin tilanteeseen. Päätöslauselmassa vaadittiin kaikkien sellaisten toimien lopettamista, jotka on suunnattu siirtymäprosessin haittaamiseksi. Tällaisiksi toimiksi lueteltiin muun muassa hyökkäykset maan infrastruktuuria vastaan ja turvallisuussektorin uudistamiseen tähtäävien toimien häirintä. Vaatimusta tehostettiin valmiudella toimeenpanna YK:n peruskirjan artiklan 41 mukaisia jatkotoimia. On huomionarvoista, että tämän jälkeen turvallisuusneuvosto ei ole tehnyt päätöslauselmaehdotusta tai päätöslauselmaa ennen vuotta 2014, jolloin otettiin käyttöön artikla 41 mukaiset toimet.

Artikla 41 kuuluu peruskirjan VII lukuun, joka käsittelee toimenpiteitä rauhaa uhattaessa tai rikottaessa taikka hyökkäystekojen sattuessa. Artiklan mukaan turvallisuusneuvosto voi päättää, mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä sen päätösten tehostamiseksi ja antaa YK:n jäsenmaille kehotuksen soveltaa niitä toimenpiteitä. Toimenpiteet eivät kuitenkaan voi sisältää asevoiman käyttöä, vaan ovat muun muassa talouteen, diplomatiaan ja liikenneyhteyksiin liittyviä painostuskeinoja.<sup>111</sup>

<sup>108</sup> S/PV.6776, 29.5.2012. Osana reformia presidentti Hadi päätti siirtää Salehin velipuolen Mohammed Saleh Al-Ahmarin ja veljenpojan Rariq Salehin pois ilmavoimien ja presidentin kaartin komennosta heidän kieltäytyessään. Tilanteeseen saatiin neuvotteluratkaisu, mutta se kuitenkin kuvastaa niitä jännitteitä, jotka jatkuvat asevoimien sisällä presidentti Hadia vastaan.

<sup>109</sup> S/PV.6878, 4.12.2012.

<sup>110</sup> Emt.

<sup>111</sup> Suomen YK-liitto: *YK:n peruskirja & kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö*. Helsinki 2008, s. 36–38. “41. artikla. Turvallisuusneuvosto voi päättää, mihin sellaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät sisällä asevoiman käyt-

Turvallisuusneuvoston kokouksessa 4. joulukuuta 2012<sup>112</sup> neuvoston jäsenmaat ottivat puheenvuoroissaan ensimmäistä kertaa julkisesti kantaa Jemenin tilanteeseen. Jäsenmailla oli yhteinen näkemys niistä haasteista, joita Jemen kohtasi sillä hetkellä. Kaikki Jemenille kohdistettava tuki voidaan kokouksen perusteella jakaa kolmeen pilariin: ilmaistiin tuki Jemenjohtoiselle poliittiselle prosessille, kannustettiin kansainvälistä yhteisöä antamaan humanitääristä tukea ja todettiin terroristien toiminnan olevan suurin uhka siirtymäprosessin toimeenpanolle, mikäli turvallisuussektorin reformia ei saada vietyä läpi. Turvallisuussektorin reformin todettiin vaativan kokonaisvaltaisia uudistuksia valtion instituutioihin ja toimintakulttuuriin, jotta jakautuneet joukot saataisiin integroitua yhden johdon alaisuuteen.<sup>113</sup>

Asevoimiin pesiytynyt voimakas korruptio oli mahdollistanut niiden toimimisen valtiorakenteiden ohi eräänlaisena omavaltaisena kolmantena sektorina. Tämä oli kasvattanut lojaaliutta ennemmin asevoimien komentajia kuin valtion instituutioita kohtaan. Samaan aikaan valtio ei ole kyennyt ulottamaan auktoriteettiaan eri ryhmittymien vaikutusvallassa oleville alueille.<sup>114</sup> Turvallisuusneuvoston jäsenet eivät tuoneet erikseen esille sellaisia konkreettisia toimia, jotka auttaisivat Jemeniä kehittymään sen omien tavoitteiden mukaisesti.

Iso-Britannia painotti, että turvallisuusneuvosto ei epäröi ottaa käyttöön artiklan 41 mukaisia keinoja niitä kohtaan, jotka pyrkivät estämään rauhanomaisen siirtymäprosessin etenemistä. Sen mukaan Jemen kuvasti turvallisuusneuvoston merkitystä aktiivisena ja yhtenäisenä toimijana konfliktinehkäisyyssä, jonka osoituksena on juuri päätöslauselma 2051 (2012) ja sen osoittamat mahdolliset jatkotoimet. Humanitäärisen tilanteen parantamiseksi Iso-Britannia esitti vaatimuksen YK:n jäsenmaille panostuksen nostamiseksi humanitäärisen avun antamiseksi.<sup>115</sup>

Yhdysvallat sitoutui työskentelemään presidentti Hadin, Jemenin kansan ja kansainvälisen yhteisön kanssa tukeakseen NDC:n toimeenpanoa. Yhdysvallat vaati kaikilta osapuolilta sitoutumista GCC:n sopimuksen toimeenpanoon ja asettamaan Jemenin kansallinen etu etusijalle. Humanitäärisen apu ja taloudellinen kehitys olivat kriittisiä pitkäkestoisen vakauden saavuttamiseksi Jemenissä. Kansainvälistä yhteisöä vaadittiinkin edelleen lisäämään panostustaan

---

töä, on ryhdyttävä sen päätösten tehostamiseksi, ja se saattaa antaa Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille kehityksen soveltaa näitä toimenpiteitä. Niihin saattaa sisältyä taloudellisten suhteiden sekä rautatie-, meri-, ilma-, posti-, lennätin- radio- ja muiden yhteyksien täydellinen tai osittainen keskeyttäminen sekä diplomaattisten suhteiden katkaiseminen.

<sup>112</sup> S/PV.6878, 4.12.2012.

<sup>113</sup> Emt.

<sup>114</sup> Emt.

<sup>115</sup> Emt.

humanitäärisen avun saamiseksi Jemeniin. Yhdysvallat ilmoitti olevansa valmis toimimaan artiklan 41 mukaisesti niitä vastaan, jotka haittaavat siirtymäprosessia ja estävät Jemenin kehitystä. Erityisesti väkivaltaisia ääriaineksia vastaan oli toimittava päättäväisesti.<sup>116</sup>

Ranska osoitti täyden tukensa presidentti Hadille ja Jemenin hallitukselle. Ranska painotti Jemenin humanitäärisen kriisin ratkaisemisen olevan avainasemassa maan vakauttamiseksi ja talouden elpymiseksi. Kuitenkin turvallisuussektorin uudelleenrakentaminen on edellytys muiden toimien onnistumiselle. Kuten Iso-Britanniakin, myös Ranska piti tähän mennessä siirtymäprosessin tukemista turvallisuusneuvoston menestyksenä ja osoitti tukevansa artiklan 41 mukaisia toimia.<sup>117</sup>

Venäjän mukaan YK:n noudattama toimintamalli, jossa painotetaan Jemen-lähtöistä kokonaisvaltaista lähestymistapaa YK:n tukemana, on oikea. Ulkopuolisten toimijoiden on toimittava koordinoitusti yhteisen politiikan mukaisesti estäen oman toimintansa eskaloimasta tilannetta. Vaikuttamalla tällä tavoin Jemenin olisi helpompaa löytää yhteinen ratkaisu sitä jakaviin sisäisiin ongelmiin. Jemenin kohtaamat haasteet ovat taistelu AQAP:ia vastaan, hälyttävän humanitäärisen tilanteen korjaaminen, köyhyyden ja työttömyyden poistaminen, kansalaisten perustarpeiden täyttäminen sekä pakolaisten ja evakkojen avustaminen. Venäjä nosti esiin alueellisten järjestöjen ja kansainvälisen yhteisön roolin olevan merkittävässä asemassa näiden turvallisuushaasteiden ratkaisemisessa.<sup>118</sup>

Kiina vaati kansainvälistä yhteisöä täysin kunnioittamaan Jemenin suvereeniutta, itsenäisyyttä, yhtenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta tehtyjen päätöslauselmien ja GCC:n sopimuksen mukaisesti. Kiina oli ainoa turvallisuusneuvoston jäsenmaa, joka erikseen toi esille suvereniteetin kunnioittamisen ensisijaisuuden. Kiinan kannan mukaan Jemeniä oli tuettava rauhan ylläpitämisessä ja poliittisen prosessin eteenpäin viemisessä, mutta painotti myös jemeniläisten oikeutta määrätä itse oma kehityskulkunsa<sup>119</sup>.

Kansainvälisen yhteisön oli tuettava Jemenin turvallisuussektorin uudistusta erityisesti voimavaroja lisäävillä keinoilla, jotta Jemen itse voisi ylläpitää valtion vakautta ja turvallisuutta. Jemenin olisi pyrittävä kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan turvallisuusuhkia vastaan, jotta pitkäkestoisen vakauden ja turvallisuuden saavuttaminen olisi mahdollista samalla estäen ter-

---

<sup>116</sup> S/PV.6878.

<sup>117</sup> Emt.

<sup>118</sup> Emt.

<sup>119</sup> Emt.

rorismin leviämisen. Humanitäärisen avun määrää vaadittiin lisättävän ja samalla tuettavan sosioekonomista kehitystä.<sup>120</sup>

## 5.2 Valtiojärjestelmän uudistaminen

Valtio- ja hallintojärjestelmän uudistamiseksi toimeenpantiin GCC:n sopimuksen mukaisesti kansallinen dialogikonferenssi (NDC). Sen päämääränä oli mahdollistaa vallan siirtyminen dialogiprosessin kautta, joka huomioisi laajasti kaikki Jemenin yhteiskunnan toimijat. NDC:n kautta oli tarkoitus luoda tiekartta Jemenin hallintojärjestelmän uudelleenrakentamiselle kansannousun jälkeen<sup>121</sup>. Prosessi mahdollisti uuden järjestelmän luomisen yhteisymmärryksessä, sillä nuorten alullepanema liikehdintä syntyi sosiaalisena vallankumouksena ilman yhtenäistä ideologiaa tai yhteistä ymmärrystä korvaavasta hallintojärjestelmästä. Dialogiprosessin avulla voitiin ennen kaikkea luoda teorettinen viitekehys tulevalle hallintojärjestelmälle.<sup>122</sup>

NDC-prosessin lopputuloksena syntyi yli 1400 suositusta, jotka käsittelivät muun muassa konflikteja, kansakunnan rakentamista, kansallista identiteettiä sekä valtion kehittämistä.<sup>123</sup> NDC aloitti toimintansa 18. maaliskuuta 2013 ja se oli alun perin määrä saada päätökseen 18. syyskuuta mennessä. Kysymykset maan valtiomuodosta ja aluejaosta venyttivät päätöstä kuitenkin 25. tammikuuta 2014 saakka.<sup>124</sup>

Käsiteltävien asioiden keskinäisriippuvuus hidasti NDC:n työskentelyn etenemistä huomattavasti. Koko valtion hallinto- ja talousjärjestelmä tuli luoda uudestaan. Tätä työtä ei kuitenkaan voitu tehdä ennen kuin oltiin päästy yksimielisyyteen Jemenin valtiorakenteesta. Jos Jemen olisi jaettu uudestaan Etelä- ja Pohjois-Jemenin valtioihin, kuten ennen vuoden 1990 yhdistymistä, olisi tämä johtanut merkittäviin muutoksiin taloudellisten resurssien jakamisessa sekä kansalaisoikeusasioissa. Etelä-Jemenin alue on huomattavasti pohjoista vauraampi ja lähes kaksi kertaa suurempi, mutta pohjoisen väkiluku on lähes neljä kertaa etelää suurempi. Ennen päätöstä valtiorakenteesta ei muita asioita voitu perusteellisesti viedä eteenpäin ja kysymys Etelä-Jemenin asemasta vaaransi koko NDC:n onnistumisen.<sup>125</sup>

<sup>120</sup> S/PV.6878, 4.12.2012.

<sup>121</sup> Fraihat (2016), s. 79–80; Schmitz, Charles: *Yemen's National Dialogue*. Middle East Institute, Policy Paper Series, February 2014, s. 6.

<sup>122</sup> Fraihat (2016), s. 9.

<sup>123</sup> Fraihat (2016) s. 79–80; Schmitz (2014), s. 6.

<sup>124</sup> S/PV.7037, 27.9.2013.

<sup>125</sup> Day, Stephen W.: The 'non-conclusion' of Yemen's National Dialogue. *Foreign Policy* 27.1.2014. [<https://foreignpolicy.com/2014/01/27/the-non-conclusion-of-yemens-national-dialogue/>]. Luettu 15.2.2020.



Tähän liittyen on huomioitava Jemenin kaksi merkittävää ja vaikutusvaltiasta liikettä: huthi-liike Pohjois-Jemenissä ja al-Hirak-liike Etelä-Jemenissä. Huthi-liike on vanhan hallinnon vahvin ja järjestäytynein vastustaja. Huthi-liike osallistui alusta asti NDC:n toimeenpanoon, vaikka sen edustajat ajoittain jättäytyivät siitä pois erimielisyyksien takia. Etelä-Jemenin al-Hirak liike boikotoi NDC:tä kokiessaan, ettei Etelä-Jemeniä koskevia epäkohtia ja pyrkimyksiä käsitelty asianmukaisesti<sup>126</sup>. Etelä-Jemenin kysymys nousi keskeiseksi haasteeksi NDC:n loppuunsaattamiseksi<sup>127</sup>. NDC:hen saatiin koottua kymmenkunta edustajaa al-Hirak-liikkeen nimissä, mutta näin pienen joukon osallisuus ja heikko edustavuus olivat NDC:n suurimpia heikkouksia.<sup>128</sup> Etelän vaatimukset autonomiasta nähtiin GCC:n sopimuksen tukijoiden, YK, Yhdysvallat ja Saudi-Arabia, puolesta epävakauttavina ja vaativat, että etelän kysymys voitiin ratkaista vain NDC:n kautta.<sup>129</sup>

Turvallisuusneuvosto käsitteli Jemenin tilannetta ja NDC:n etenemistä 27. syyskuuta 2013<sup>130</sup>, jolloin sen alkuperäinen päättymisajankohta oli jo ohitettu. Neuvosto oli yksimielinen niistä haasteista, joita konferenssin loppuunsaattaminen kohtasi. Näistä keskeisimpinä olivat kysymys Etelä-Jemenin asemasta sekä laaja-alaiset turvallisuushaasteet, joista jälleen nostettiin vahvasti esiin Al-Qaidan hyötyminen heikosta turvallisuustilanteesta. Kansainvälisten toimijoiden, niin YK:n kuin muiden ulkomaavaltioiden, roolin vaadittiin olevan poliittista prosessia tukeva eikä missään muotoa sen lopputulosta määrittävä. Tämä on sidoksissa jo aikaisempiin turvallisuusneuvoston vaatimuksiin siitä, että siirtymäprosessi on nimenomaan jemeniläisten määrittämä.<sup>131</sup>

Lopulta etelän kysymystä vietiin NDC:ssä läpi lähes väkisin. Kysymystä käsitelleen komitean eteläjemeniläinen puheenjohtaja erosi johtuen eteläjemeniläisten heikosta edustavuudesta. Hänen korvaajansa jatkoi yhtenäisen etelän puolesta puhumista, joka olisi vallan suhteen tasavertainen pohjoisen kanssa. Komitean pohjoisjemeniläiset jäsenet esittivät kuuden alueen liittovaltiomallia, joka koostuisi neljästä pohjoisen ja kahdesta etelän alueesta. Komitean puheenjohtaja ei hyväksynyt tätä mallia, sillä se heikensi etelän vaikutusvaltaa eikä huomionnut sen intressejä tasapuolisesta vallanjaosta. Presidentti Hadi korvasi hänet ja komitean etelä-

<sup>126</sup> S/PV.7037, 27.9.2013.

<sup>127</sup> Emt.

<sup>128</sup> Day (2014); S/PV.7037, 27.9.2013.

<sup>129</sup> Schmitz (2014), s. 9;

<sup>130</sup> S/PV.7037, 27.9.2013.

<sup>131</sup> Ks. mm. turvallisuusneuvoston puheenjohtajan lausunto S/PV.6922, 15.2.2013. Lausunto ei sinänsä tuo uutta sisältöä turvallisuusneuvoston tavoitteisiin ja toimintaan Jemenin suhteen, vaan vahvistaa jo tehtyjen päätöslauselmien ja julkaistujen lausuntojen asiasisältöjä ja tavoitteita, kuten sitoutumisen Jemenin suvereniteettiin ja koskemattomuuteen.

Jemenin edustajat ehdotukselle suotuisilla henkilöillä. Konsensus kahden tai kuuden alueen liittovaltiomallista jäi kuitenkin loppujen lopuksi saavuttamatta NDC:n aikana.<sup>132</sup>

NDC:n päätöstilaisuudessa presidentti Hadi ilmoitti jatkavansa vuodella siirtymäajan presidenttiyytään. Hän nimitti kaksi komiteaa, joiden tuli päättää liittovaltiorakenteesta ja sen perusteella muodostaa luonnos Jemenin uudeksi perustuslaiksi. Tämän jälkeen asiasta tuli järjestää kansanäänestys lain hyväksymiseksi, mikä johtaisi uusiin presidentinvaaleihin viimeistään tammikuun 2015 loppuun mennessä.<sup>133</sup> NDC:n lopputulemia ja päätöstä liittovaltiorakenteesta ei kuitenkaan missään vaiheessa päästy toimeenpanemaan pääasiassa johtuen maan talouden huonosta tilasta, valtiorakenteen heikkoudesta ja huononevasta yleisestä turvallisuustilanteesta.<sup>134</sup>

Päätöslauselmassa 2140 (26.2.2014) turvallisuusneuvosto oli kuitenkin tyytyväinen NDC:n aikaansaamiin lopputuloksiin, joiden todettiin edesauttavan Jemen-lähtöisen demokraattisen siirtymän toteutumista. Tällä perusteella todettiin myös, että paras ratkaisu Jemenin tilanteeseen oli rauhanomainen, järjestyksellinen ja Jemen-johtoinen siirtymäprosessi, joka vastasi jemeniläisten vaatimuksia ja tavoitteita. Al-Hirak- ja huthi-liike otettiin huomioon poliittisia osapuolia, vaikka erityisesti huthien väkivaltaiset ja omavaltaiset toimet tuomittiin. Turvallisuusneuvosto huomautti, että siirtymäprosessin toteutuminen vaatii kääntymistä pois entisen presidentti Salehin valtakaudesta.<sup>135</sup> Saleh on edelleen pystynyt säilyttämään huomattavaa vaikutusvaltaa Jemenin asevoimissa ja on estänyt suunniteltua turvallisuussektorin uudistamista<sup>136</sup>. Tähän liittyen turvallisuusneuvosto peräänkuulutti siirtymäajan lainsäädännön vahvistamista, joka mahdollistaisi väitettyjen ihmisoikeusloukkauksien puolueettoman tutkimisen kansainvälisten standardien mukaisesti.

Kiihtyneiden väkivaltaisuuksien ja Jemenin hallintoinstituutioita, siviili-infrastruktuuria ja väestöä kohtaan, terrori-iskujen sekä niiden siirtymäprosessille haitallisen vaikutuksen takia turvallisuusneuvosto päätti Jemenin tilanteen muodostavan uhkan kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle alueella ja toimivansa YK:n peruskirjan luvun VII suomin valtuuksin<sup>137</sup>. Koko luvun VII valtuudet mahdollistavat muun muassa tarpeellisiksi pidettyjen ilma-, meri- ja

<sup>132</sup> Day (2014); Schmitz (2014), s. 10.

<sup>133</sup> Day (2014).

<sup>134</sup> Transfeld, Mareike: Political bargaining and violent conflict: shifting elite alliances as the decisive factor in Yemen's transformation. *Mediterranean Politics*, March 2016 vol 21 issue 1, s. 161.

<sup>135</sup> S/RES/2140, 26.2.2014.

<sup>136</sup> Rugh (2015), s. 146.

<sup>137</sup> S/RES/2140, 26.2.2014.

maasotavoimien käyttämisen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi<sup>138</sup>.

Turvallisuusneuvosto päätti perustaa erillisen sanktiokomitean ja asiantuntijaneelin<sup>139</sup> varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttämiseksi sekä matkustuskieltojen asettamiseksi vuoden määräajaksi niiden erikseen määrittämille tahoille. Turvallisuusneuvosto otti käyttöön peruskirjan artikla 41 mahdollistamia keinoja ja samalla ilmaisi valmiutensa jatkotoimiin, mikäli päätetyt toimet eivät tehoa aiotulla tavalla.<sup>140</sup> Toimimalla peruskirjan luvun VII toimivaltuuksin voidaan tehostaa asetettujen sanktiomenettelyjen tehoa sekä valmistautua erityisesti kaupasaarron tai merisaarron toimeenpanemiseen, jotta raha- ja materiaalivirrat ei-valtiollisille ryhmittymille saadaan ehtymään.

### 5.3 Valtion hajoaminen

Hadin kyvyttömyys myöntyä huthien vaatimuksiin autonomisen asemansa lisäämiseksi sai huthit käyttämään sotilaallista voimaa tavoitteidensa ajamiseksi vain viikkoja NDC:n päättymisen jälkeen. Huthit liittoutuivat entisen presidentti Salehin kanssa, joka jatkoi vahvasti maan asioihin vaikuttamista henkilökohtaisten suhteidensa avulla. Hyödyntämällä yhä suurta vaikutusvaltaansa maan asevoimissa hänen onnistui suostuttelemaan ne tukemaan huthien etenemistä.<sup>141</sup> Hadin niukat asevoimat eivät kyenneet estämään huthien etenemistä Sanaan syyskuussa 2014 ja ottamaan haltuun sen avainalueita sekä keskeisiä hallintorakennuksia.<sup>142</sup>

Turvallisuusneuvoston puheenjohtajan lausunto 29.8.2014 oli vaatinut kaikkien jäsenmaiden pidättymistä ulkopuolisesta sekaantumisesta<sup>143</sup>, joka pyrki kärjistämään konfliktia ja epävakautta. Sen sijaan oli asetettava tukemaan poliittisen ratkaisun saavuttamista ja kaikki erimielisyydet oli ratkaistava dialogin ja sovittelun kautta. Huthien toimiin otettiin kantaa erittäin voimakkaasti ja painotettiin niiden olevan peruste päätöslauselman 2140 (2014) sanktiotoimil-

<sup>138</sup> Suomen YK-liitto (2018), s. 38. Artikla 42: ”Jos turvallisuusneuvosto katsoo, että 41. artiklassa edellytetyt toimenpiteet olisivat riittämättömiä, tai jos ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi, se voi ryhtyä sellaiseen toimintaan ilma-, meri- tai

maasotavoimien avulla, jota se pitää tarpeellisena kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi. Sellaiseen toimintaan voi sisältyä mielenosoituksia, saartoja tai muita Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten ilma-, meri- tai maasotavoimien suorittamia toimia.”

<sup>139</sup> Sanktiokomitean ja asiantuntijaneelin mandaattia on jatkettu aina vuodeksi kerrallaan. Ks. S/RES/2204 (2015), S/RES/2266 (2016), S/RES/2342 (2017), S/RES/2402 (2018) ja S/RES/2456 (2019).

<sup>140</sup> S/RES/2140, 26.2.2014.

<sup>141</sup> Rugh (2015), s. 146–147; Sharp, Jeremy R.: *Yemen: Civil war and Regional Intervention*. Congressional Research Service, 24.8.2018, s. 1.

<sup>142</sup> Edwards, Aaron: Country Focus: Yemen. *Political Insight*. April 2017, Issue 1, s. 37.

<sup>143</sup> S/PV.7255, 29.8.2014. Lausunnossa ei mainittu, mitkä valtiot ovat sekaantuneet Jemenin tilanteeseen.

le. Lausunnon mukaan huthit pyrkivät hallinnon kaatamiseen ja pääkaupungin haltuunottoon. Hutheja vaadittiin lopettamaan vihamielinen toiminta, vetäytymään valtaamiltaan alueilta ja luovuttamaan ne Jemenin valtion hallintaan. Turvallisuustilanne on myös estänyt humanitäärisen avun toimittamisen tarvitsijoille ja kaikkia osapuolia kehoitettiin mahdollistamaan avustustyöntekijöiden vapaa toiminta ja turvaamaan avun perillepääsy.<sup>144</sup>

Vaikka huthien yksipuolinen toiminta on tässä vaiheessa tuomittu merkittävimpana yksittäisenä syynä Jemenin kokonaistilanteen heikentymiseen, painotetaan edelleen nimenomaan neuvotteluiden ja sovittelun olevan avainasemassa tilanteen ratkaisemiseksi. Tässä vaiheessa presidentti Hadi ei käytännössä katsoen käytä ylintä auktoriteettia valtiossaan. Hallinto ei kyennyt antamaan hyväksyttäväksi luonnosta perustuslaiksi, vaikka se oli tarkoitus saattaa voimaan alkuvuodesta 2014 NDC:n päätyttyä. Hadi oli neuvotellut huthien kanssa pääsemättä yhteisymmärrykseen. 21. tammikuuta 2015 Hadi ilmoitti luopuvansa presidenttiydestä. Huthit ilmoittivat hajottaneensa parlamentin ja muodostaneet uuden 151 henkisen hallintoneuvoston. Samalla Hadi asetettiin kotiarestiin.<sup>145</sup>

Päätöslauselmassa 2201 (15.2.2015) turvallisuusneuvosto esitti huolestuneisuutensa huthien yksipuolisesta toiminnasta ja väkivaltaisuuksista, jotka ovat heikentäneet siirtymäprosessin toimeenpanoa ja vaarantaneet Jemenin turvallisuuden, vakauden, suvereeniuden ja yhtenäisyyden. Näihin arvoihin turvallisuusneuvosto ilmoitti jälleen sitoutuvan vahvasti edellisten päätöslauselmien mukaisesti. Samalla päätöslauselmalla turvallisuusneuvosto vaati YK:n jäsenmaita pidättäytymään kaikesta ulkopuolisesta sekaantumisesta.

Huolimatta huthien vakavista loukkauksista siirtymäprosessin toimeenpanoa vastaan ja siitä, että ovat asettaneet presidentti Hadin ja pääministerin kotiarestiin, ei turvallisuusneuvosto ole tuonut tässä vaiheessa esiin konkreettisia toimenpiteitä tilanteen muuttamiseksi. Hutheja vaadittiin välittömästi vapauttamaan kotiarestiin asetetut hallinnon edustajat, luopumaan hallinnon kontrollista, perääntymään valtaamiltaan alueilta, lopettamaan aseelliset toimet sekä osallistumaan YK:n johtamiin neuvotteluihin. Kaikkia osapuolia myös vaadittiin toimeenpanemaan ja kunnioittamaan NDC:n toimenpidesuosituksia, GCC:n sopimusta sekä turvallisuusneuvoston päätöslauselmia.<sup>146</sup>

---

<sup>144</sup> S/PV.7255, 29.8.2018.

<sup>145</sup> Rugh (2015), s. 147; Edwards (2017), s. 37.

<sup>146</sup> S/RES/2201, 15.2.2015.

Turvallisuusneuvosto kohdisti päätöslauselmalla 2216 (14.4.2015) sanktitoimenpiteitä huthien johtohenkilöitä sekä entisen presidentti Salehin poikaa vastaan. Asevientikiellon, matkustuskiellon ja varojen jäädyttämisen asettamisella uskottiin olevan myönteinen vaikutus Jemenin poliittisen tilanteen rauhoittamiseksi. Asevientikiellon rikkominen sekä humanitäärisen avun perillepääsyn tai sen jakamisen estäminen määritettiin myös toimiksi, jotka uhkaavat Jemenin rauhaa, turvallisuutta tai vakautta. Ne taas on määritetty määritetty tarpeellisiksi katsottujen jatkotoimenpiteiden perusteeksi. Ranskan kannan mukaan turvallisuusneuvoston uskottavuus oli vaakalaudalla ja neuvoston aikaisempia vaatimuksia saada osapuolet neuvottelemaan oli näin pakko tehostaa.<sup>147</sup>

Jemenin turvallisuustilanteen jatkuva heikentyminen ja väkivaltaisuuksien eskaloituminen oli vakava uhka niin Jemenin suvereeniuudelle, naapurivaltioille kuin kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle. Turvallisuusneuvosto vaati huthien lopettavan kaikki väkivaltaisuuudet ja laillisen hallinnon toimivaltaan kuuluvat toimensa. Kaikkien osapuolten on sitouduttava dialogiin erimielisyyksien ratkaisemiseksi ja hylättävä väkivallan käyttö poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaikkien on toimittava kansainvälisen lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien kansainvälinen humanitäärisen ja ihmisoikeuslainsäädäntö.<sup>148</sup>

Vaikka päätöslauselma on ensimmäinen varsinaisia konkreettisia toimia sisältävä ja aktivoi peruskirjan luvun VII toimenpiteitä, herättää se kysymyksiä erityisesti humanitäärisen tilanteen käsittelystä. Kaikissa päätöslauselmissa on otettu huomioon humanitäärisen tilanteen jatkuva huonontuminen ja sen aiheuttamat haasteet Jemenin vakaudelle ja yhteiskuntarauhalle. Kuitenkaan mitään sellaista konkreettista ei olla päätetty, mikä tosiasiallisesti tähtäisi humanitääristen olojen paranemiseen. Tähän viitataan vain pyytämällä kaikkien mahdollistavan avun toimittaminen ja perillepääsy sekä osallistumaan avun antamiseen<sup>149</sup>.

Turvallisuusneuvoston yhteinen kanta on ollut, että poliittinen sovitteluratkaisu on avain konfliktin ratkaisuun ja rauhan löytymiseen. Samalla ratkaisua vastustavat tahot (mm. huthit, Saleh ja AQAP) käyttävät humanitääristä tilannetta hyväkseen omien tavoitteidensa saavuttamiseksi. Näin ollen ei ole kannattavaa ajatella, että he avustaisivat toimissa, jotka hyödyttävät heidän poliittisia vastustajiaan. Turvallisuustilanne pitäisi saada ratkaistua ensin ja olot vakautettua, jotta humanitäärisen avun perille pääsy voidaan varmistaa.

---

<sup>147</sup> S/PV.7175, 14.4.2015.

<sup>148</sup> S/RES/2216, 14.4.2015.

<sup>149</sup> Emt.

Jemenin valtion hajoaminen oli kuitenkin selvää viimeistään helmikuun alussa 2015<sup>150</sup>. Neuvotteluissaan GCC:n pääsihteeri, Saudi-Arabian kuningas, Arabiemiraattien pääministeri sekä monet muut johtajat olivat ilmaisseet huolensa siitä, että Jemenin tilanne heikkenee huomattavasti, ellei päättäväisempiin toimiin ryhdytä. Aikaisemmin esimerkillisenä pidetty siirtymäprosessi oli ajautunut sekasortoiseen tilaan, jossa turvallisuusympäristön heikkous myös uhkasi YK:n operointia niin sovittelutoiminnassa kuin humanitäärisen avun toimittamisessa.<sup>151</sup>

Päätöslauselmien vaatimukseen ei missään vaiheessa kunnolla vastattu huolimatta toistuvista vaatimuksista niiden täytäntöön panemiseksi. Huthit kuitenkin vapauttivat presidentti Hadin, pääministerin ja neljä kabinetin jäsentä kotiarestista 21. helmikuuta. Hadi siirsi pääkaupungin väliaikaisesti Adeniin ja julisti jälleen olevansa presidentti. Hadi syytti entistä presidentti Salehia ja huthia vallankaappauksesta. Huthit eivät ole hyväksyneet presidentti Hadin asemaa Jemenin laillisena johtajana. He jatkoivat valtion instituutioiden hallussapitoa sekä valtasivat uusia alueita vastoin turvallisuusneuvoston vaatimuksia. Turvallisuusjoukkojen uudistuksen myötä keskusturvallisuusjoukkojen (CSF, central security forces) Salehille lojaali johtaja pyrittiin korvaamaan, mikä johti aseellisiin välikohtauksiin turvallisuusjoukkojen ja Hadille uskollisten joukkojen kesken. Välikohtaukset kulminoituivat 19.3., kun ilmavoimat pommittivat presidentin tiloja Adenissa.<sup>152</sup>

Turvallisuusneuvosto tuomitsi iskun ennennäkemättömänä ja vaarallisena eskalaationa. Huthit olivat jatkaneet hyökkäyksiään asevoimien osien tukemana yhä etelämmäksi. Tilanne jatkoi nopeaa huonontumista ja oli saanut sektariaanisia piirteitä johtaen syvempään kahtiajakoon etelän ja pohjoisen välillä. YK-johtoisia neuvotteluja ja niiden tehokkuutta kritisoitiin tilannekehityksen myötä. Oli epätodennäköistä, että huthit kykenisivät ottamaan haltuunsa koko Jemeniä, mutta yhtä epätodennäköistä oli, että Hadi kykenisi käytössä olevilla asevoimilla saamaan huthit perääntymään. Niin Hadin kuin huthien toiminta saisi mahdollisesti Jemenissä aikaan pitkittyneen konfliktin, joka muistuttaisi Irakin, Libyan ja Syyrian tilanteita. Rauhanomaisten neuvotteluiden mahdollistaminen ja puolueettomuus nähtiin YK:n ainoiksi vaihtoehtoiksi.<sup>153</sup>

Turvallisuusneuvosto jatkoi vaatimuksiaan väkivaltaisuuksien lopettamiseksi ja poliittisen neuvottelutuloksen saavuttamiseksi kaikkien osapuolten välillä. Kaikkia jäsenmaita vaadittiin

<sup>150</sup> S/PV.7381, 12.2.2015, s. 2. YK:n pääsihteeri ilmaisi turvallisuusneuvoston kokouksessa "Jemenin hajoavan silmiemme edessä".

<sup>151</sup> S/PV.7381, 12.2.2015.

<sup>152</sup> S/PV7411, 22.3.2015.

<sup>153</sup> Emt.

pidättymään ulkopuolisesta sekaantumisesta, joka edesauttaisi konfliktin eskaloitumista ja sen sijaan tukemaan poliittista siirtymää. Turvallisuusneuvosto oli jatkuvasti valmis jatkotoimiin, mikäli päätöslauselmien vaatimuksia ei täytetä.<sup>154</sup> Neuvostolta oli vaadittu konkreettisia toimia, mutta voimakas sitoutuminen Jemenin suvereeniuteen ja ulkopuolisen sekaantumisen pois pitämiseen voi estää muun konkreettisen toiminnan kuin artiklan 41 käyttämisen. Voidaan arvioida, että neuvosto ei ole tässä vaiheessa päässyt yhteisymmärrykseen käytettävistä toimita. Sen takia edellä mainitut vaatimukset on esitetty puheenjohtajan lausunnossa eikä päätöslauselmassa.

#### 5.4 Yhteenveto

Tässä yhteenvedossa vastataan ensimmäiseen alatutkimuskysymykseen *mitä seurauksia arabikevällä on ollut Jemenin turvallisuusympäristössä* sekä osaltaan myös toiseen alatutkimuskysymykseen *miten turvallisuusneuvosto on toiminut Jemenin suhteen arabikevään jälkeen*.

Jemenin sisäpoliittinen tilanne on arabikevään jälkeen ollut sekasortoinen ja jatkuvan muutoksen alla. Valtionjohto ei ole voinut ylläpitää valtaoikeuksiaan ja presidentti Hadi ei ole kyennyt käyttämään valtiossa ylintä valtaa, jotka kuuluvat englantialisen koulukunnan valtion määritelmään. Huthien toiminta on estänyt presidentin ja parlamentin toiminnan ja valta on käytännössä siirtynyt huthi-liikkeelle syyskuun 2014 jälkeen.

Turvallisuusneuvoston toiminnassa Jemenin suhteen ei ennen Saudi-Arabian interventiota ole ollut muutosta. Alusta lähtien tilanteen katsottiin olevan Jemenin sisäinen ja neuvosto painotti Jemenin kansallista vastuuta ongelmien ja erityisesti humanitäärisen tilanteen parantamiseksi. Neuvosto tuki aktiivisesti osapuolten välisiä neuvotteluita ja korosti erityisesti GCC:n sopimuksen noudattamisen tärkeyttä. Sopimus kuitenkin mahdollisti vanhan vallan vahvan vaikuttamisen jatkamisen Jemenin asioihin.

Kokonaisuudessaan tilanne aiheutti turvallisuustyhjiön, jota pyrkivät hyödyntämään eri eivaltioilliset toimijat. Tämän seurauksena päätettiin Jemenin tilanteen olevan uhka kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle. Tästä huolimatta turvallisuusneuvosto sitoutui vahvasti Jemenin suvereniteetin kunnioittamiseen. Humanitäärisen tilanteen jatkuva huonontumien ei aiheuttanut jatkotoimia neuvoston osalta. Se pyrki vakauttamaan tilannetta YK:n jäsenmaiden

---

<sup>154</sup> S/PV.7411, 22.3.2015.

panostusten kautta. Tällä ei kuitenkaan ollut haluttua vaikutusta, sillä valtiorakenteen heikkous ja korruptio ei mahdollistanut avun perillepääsyä.

Tukemalla diplomaattia erityisesti YK:n erityislähettilään kautta turvallisuusneuvosto sitoutui rauhanomaisen ratkaisun saavuttamisen tukemiseen. Kaikki osapuolet huomioonottava neuvotteluratkaisu oli ainoa vaihtoehto tilanteen vakauttamiseksi. NDC:ssä ja GCC:n sopimuksessa ei otettu huomioon huthien vaikutusvaltaa Jemenissä. GCC:n sopimuksen perusteella valta haluttiin jakaa vanhojen valtapuolueiden kesken. Tämä huthien osallisuuden väheksyminen oli suora syy huthien toiminnalle ja valtion hajoamiselle.

Jemenin kriisin suurimpana vaikuttavana tekijänä on maan poliittisen historian monimutkaisuus. Arabikevään kansannousut eivät aiheuttaneet sellaista muutosta, joka olisi ollut Jemenin kaikkien osapuolten hyväksyttävissä. NDC:n järjestäminen oli keskeinen askel hallinnon uudelleenjärjestämiseksi ja sillä oli suuret mahdollisuudet tilanteen parantamiseksi. Se kuitenkin epäonnistui keskeisten uudistusten tekemiseksi, joka olisi tyydyttänyt historian aikana väärinkohdeksi tulneiden osapuolia. Entisen presidentti Salehin ja hänen valtapuolueensa vaikutusvalta häiritsi uudistusten läpiajamista koko arabikevään jälkeisen ajan. NDC:n vaatimat uudistukset tuli toimeenpanna tilanteessa, jossa on todettu olevan siirtymäprosessin keskellä vielä heikko ja hajaantunut keskushallinto, lukuisia turvallisuushuolia ja on lisäksi yksi maailman köyhimmistä.



## 6 ULKOVALTOJEN TOIMINTA VOIMATASAPAINON SÄILYTTÄMISEKSI

Tässä luvussa keskitytään siihen, miten Jemenin tilanteen syveneminen Saudi-Arabian intervention seurauksena on vaikuttanut paikalliseen voimatasapainoon. Tarkastelun kohteena on aineiston perusteella havaitut valtiot Yhdysvallat, Iso-Britannia, Venäjä, Saudi-Arabia ja Iran. Turvallisuusneuvoston yleinen toimintalinja on pysynyt muuttumattomana intervention alettua. Suuri jakolinja esiintyi vasta vuonna 2018, jolloin Venäjä veto-oikeudellaan hylkäsi Iso-Britannian päätöslauselmaehdotuksen. Tätä toimintaa vasten luvussa tarkastellaan valtioiden tavoitteita.

Jemenin laillisen hallituksen joukot olivat liian heikot ja hajautuneet pystyäkseen turvaamaan maan oloja. Presidentti Hadi pyysi interventiota naapurimailta ja GCC:n jäsenmailta. Interventiopyyntöä perusteltiin YK:n peruskirjan artiklan 51 mukaisesti jemeniläisten ja Jemenin alueellisen koskemattomuuden suojelemiseksi. Jemenin mukaan huthien toiminnassa on kyse vallankaappauksesta, jota Iran tukee. Interventio nähtiin ainoana tapana puolustaa Jemenin koskemattomuutta ulkopuoliselta sekaantumiselta ja erityisesti Iranin vaikutusvallan kasvatamiselta.<sup>155</sup>

Jemenin kriisin syvenemisellä oli selkeitä vaikutuksia alueellisen epävakauden lisääntymiseen. Turvallisuusneuvoston mandatoiman asiantuntijaneueelin mukaan Iran on toimittanut hutheille huomattavaa aseistusta, jota on käytetty iskuissa Saudi-Arabiaa vastaan ja uhattu kansainvälistä meriliikennettä Punaisella merellä. Iranin toiminnan on katsottu rikkovan päätöslauselman 2216 (2015) mukaista asevientikieltoa. Turvallisuusneuvosto ei kuitenkaan ole julkilausumissaan tuominnut Iranin toimintaa.<sup>156</sup> Erityisesti Yhdysvallat ja Iso-Britannia ovat vaatineet Irania vastuuseen huthien tukemisesta ja asetoimituksista päätöslauselmien vastaisesti. Venäjä ei tätä ole hyväksynyt ja hylkäsi Iso-Britannian asiaa koskevan päätöslauselmaehdotuksen.<sup>157</sup>

### 6.1 Saudi-Arabia

Jemenin turvallisuuden säilyttäminen oli keskeistä GCC-jäsenmaiden turvallisuudelle ja alueelliselle vakaudelle. Turvallisuusneuvoston toimimattomuus lähettäisi vahvistavan viestin

---

<sup>155</sup> S/PV.7426, 14.4.2015.

<sup>156</sup> S/PV.8191, 27.2.2018.

hutheille jatkaa toimintaansa, mikä oli uhka kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta sekä Jemenin turvallisuutta ja poliittista vakautta kohtaan. GCC oli valmis kaikkeen mahdolliseen avunantoon poliittisen ratkaisun aikaansaamiseksi Jemenissä sekä avustamaan YK-lähtöisten neuvotteluiden aikaansaamisessa.<sup>158</sup>

Saudi-Arabialle Jemen on ollut pitkään uhkien lähde. Jemenin sisäinen epävakaus on johtanut Saudi-Arabian vaihteleviin vastatoimiin estääkseen sen vaikutuksen leviämisen muualle Arabian niemimaalle. Jemenin edellisen vuosien 2004–2009 sisällissodan jälkeen keskeiseksi uhkaksi Saudi-Arabialle nousi huthi-liike ja sen näennäiset yhteydet Iraniin.<sup>159</sup> Huthien toimet Jemenissä syyskuussa 2014 ja sitä johtanut käytännössä katsoen vallankaappaus viimeistään realisoivat huthien uhan. Saudi-Arabia ei voinut hyväksyä huthien ja sitä kautta Iranin vakiinnuttavan asemaansa Jemenin sisäpolitiikassa, saati strategisesti tärkeillä alueilla<sup>160</sup>.

23. maaliskuuta 2015 presidentti Hadi vetosi GCC:n jäsenmaihin intervention tekemiseksi hänen hallintonsa tukemiseksi ja huthi-kapinallisten kukistamiseksi. Kolme päivää myöhemmin Saudi-Arabia aloitti ilmaiskut hutheja vastaan. Tämä oli selkeä muutos Saudi-Arabian aiempaan varovaiseen ja riskejä välttelevään ulkopolitiikkaan. Saudi-Arabia pyrki poistamaan sitä ja sen naapurivaltioiden turvallisuutta koskevan uhan.<sup>161</sup>

Saudi-Arabia kokosi kymmenen valtion koalition kukistaakseen huthien vallankaappauksen. Yhdysvallat ilmoitti tukevansa tiedustelu- ja ilmatankkauskyvyillä. Ranska, Iso-Britannia, Turkki ja Belgia puhuivat Saudi-Arabian toiminnan puolesta. Oman – GCC:n jäsenmaa – ja Pakistan kieltäytyivät liittymästä koalitiioon Saudi-Arabian painostuksesta huolimatta. Iran, Venäjä ja Kiina vastustivat koalitiota avoimesti.<sup>162</sup>

Saudi-Arabian mukaan huthien toiminta ilmentää Iranin tavoitteita arabimaailmassa. Padotakseen tämän mahdollisuuden Saudi-Arabia myöntyi nopeasti presidentti Hadin interventiopyyntöön.<sup>163</sup> Saudi-Arabian mukaan Iran osoittaa aggressiota Jemenissä tukemalla hutheja taloudellisesti, sotilaskoulutuksella ja asevarustelulla<sup>164</sup>. Saudi-Arabian retoriikan mukaan inter-

<sup>157</sup> Ks. S/PV.8190.

<sup>158</sup> S/PV.7381, 12.2.2015.

<sup>159</sup> Hokayem, Emile & David B. Roberts: The War in Yemen. *Survival*. 2016, vol 58, nro 6, s. 161–163.

<sup>160</sup> Emt. s. 164.

<sup>161</sup> Rugh (2015), s. 147; Edwards (2017), s. 37. Ks. Darwich, May: The Saudi Intervention in Yemen: Struggling for Status. *Insight Turkey*. 2018 vol 20 issue 2, s. 126.

<sup>162</sup> Rugh (2015), s. 147.

<sup>163</sup> Sharp, Jeremy M.: *Yemen: Civil War and Regional Intervention*. Congressional Research Service, 24.8.2018, s. 11–12.

<sup>164</sup> *Saudi Arabia and The Yemen Conflict*. Summary: Yemen White Paper, April 2017.

ventio oli reaktio Iranin kasvaviin valtapyrkimyksiin Arabian niemimaalla. Tätä retoriikka on asetettu kiistanaliseksi ja esitetty, että Saudi-Arabia käyttää interventiota nostaakseen omaa asemaansa alueen johtavana valtiona.<sup>165</sup>

Alusta alkaen Saudi-Arabia pyrki saamaan interventiolle kansainvälisen tuen, jota perusteltiin kansainvälisellä oikeudella ja sitä myöten oikeudella itsepuolustukseen. Interventio pyrki palauttamaan Hadin laillisen hallinnon ja toimi varmistaakseen turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2216 toteutumisen, jolla oli asetettu asevientikielto hutheille ja Salehille.<sup>166</sup> Virallisen kantansa mukaan Saudi-Arabia tukee poliittisen ratkaisun aikaansaamista turvallisuusneuvoston päätöslauselmien ja GCC:n sopimuksen mukaisesti. Hutheilla on myös oikeus olla osana prosessia poliittisena osapuolena, mutta sen on lopetettava kaikki aseellinen toiminta tavoitteidensa saavuttamiseksi.<sup>167</sup>

Saudi-Arabian koalition alkuperäisinä tavoitteina oli Jemenin väestön suojeleminen huthien aggressiolta<sup>168</sup>. Hokayem ja Roberts (2016, s. 6) esittävät suorasanaisemmin tavoitteiden olleen Jemenin takaisinvaltaaminen hutheilta ja liikkeen tuhoaminen. Tämä johtaisi Iranin läsnäolon ja vaikutusvallan kiistämiseen Arabian niemimaalla. Tavoitteita kuitenkin muutettiin keskittymään Adenin puolustamiseen, huthien vetäytymiseen keskeisiltä alueilta sekä estämään huthien ohjusasejärjestelmien käyttäminen. Poliittisesti pyrittiin presidentti Hadin vallan ulottamiseen Adenin ulkopuolelle, katkaisemaan huthien ja Salehin välinen liittosuhde sekä pakottamaan huthit takaisin neuvotteluihin heikommassa asemassa.<sup>169</sup>

Saudi-Arabia pyrkii interventiolla turvaamaan oman kansallisen turvallisuuden ja sen toiminta on kansallisen vastuun määrittämää. Huthien toiminta on suora väkivaltainen ja sotilaallinen uhka Saudi-Arabialle. Se kokee Iranin pyrkivän huthien kautta huojuttamaan alueellista voimatasapainoa. Saudi-Arabian toiminta on johtanut sen kansainvälisen aseman heikentymiseen johtuen lukuisista iskuista siviilikohteita vastaan ja humanitäärisen tilanteen heikentämisestä<sup>170</sup>. Saudi-Arabian alkuperäiset tavoitteet voimatasapainon säilyttämisestä ovat toteutuneet sille juuri päinvastaisena.

---

<sup>165</sup> Darwich (2018), s. 126–127.

<sup>166</sup> *Saudi Arabia and The Yemen Conflict*. Summary: Yemen White Paper, April 2017.

<sup>167</sup> Emt.

<sup>168</sup> Emt.

<sup>169</sup> Hokayem & Roberts (2016), s. 166. Hokayem & Roberts esittävät GCC-maiden toiminnan tutkimisen olevan problemaattista järjestön päätöksenteon läpinäkymättömyyden ja itsenäisten lähteiden harvalukuisuuden takia.

## 6.2 Yhdysvallat ja Iso-Britannia

Yhdysvaltojen tavoitteet Jemenissä liittyvät kiinteästi sen sotaan terrorismia vastaan. Yhdysvaltojen tavoitteena on ollut mahdollistaa terrorismin vastaisen sodan jatkaminen Jemenissä. Sisällissota on kuitenkin saanut aikaan sen, että eri terroristiorganisaatioiden toiminta ja vaikutusvalta alueella on kasvanut johtuen sekasortoisesta turvallisuusympäristöstä. Yhdysvaltojen tilanteen tekee ongelmalliseksi se, että vaikka huthitkin vastustavat tiukasti Al-Qaidan toimintaa, heidän Yhdysvaltojen vastainen retoriikkansa on ollut mahdollisen yhteistyön esteenä.<sup>171</sup> Huthien toiminta on kääntänyt voimatasapainon uuteen asetelmaan, joka voi johtaa Yhdysvallat arvioimaan uudelleen sen vaikutusmahdollisuuksia Jemenin sisällä omien intressiensä, lähinnä terrorismin vastaisen sodan, edistämiseksi.<sup>172</sup>

Yhdysvallat on puolustanut Saudi-Arabian oikeutta itsepuolustukseen huthien iskuja vastaan<sup>173</sup>. Tukemalla Saudi-Arabiaa Yhdysvallat on pyrkinyt palauttamaan Hadin valta-aseman Jemenissä, mutta on kannattanut myös huthien huomioonottamista ratkaisun aikaansaamisessa. On todennäköistä, että Yhdysvallat jatkaa toimintaansa Jemenissä niin kauan kuin terroristijärjestöt käyttävät sitä tukialueenaan. Tämän takia Yhdysvaltojen intresseissä on säilyttää sellainen keskushallinto, jonka jatkaa sen tukemista terrorismin vastaisessa sodassa.<sup>174</sup>

Yhdysvallat tukee Saudi-Arabian koalitiota jakamalla tiedustelutietoa, antamalla logistista tukea sekä myymällä aseistusta. Intervention alkaessa Yhdysvaltojen hallinto ei suoranaisesti puhunut sen puolesta, mutta ei toisaalta myöskään vastustanut sitä. Byman (2018) on esittänyt, että Saudi-Arabian tukeminen humanitäärisistä vaikutuksista huolimatta on Yhdysvalloille kannattavaa, jos se pystyy patoamaan Irania. Humanitääriset vaikutukset kuitenkin lisäsivät Yhdysvaltojen muiden liittolaisten painostusta ja saikin Yhdysvallat lopettamaan väliaikaisesti aseiden myynnin Saudi-Arabialle.<sup>175</sup>

Iso-Britannia tukee Saudi-Arabian johtamaa sotilaallista interventiota. Perusteluna on ilmoitettu, että turvallisuusneuvosto on aikaisemmin tehnyt selväksi valmiutensa jatkotoimenpiteisiin, mikäli huthit eivät vastaa turvallisuusneuvoston vaatimuksiin. Iso-Britannia on myös po-

<sup>170</sup> Darwich (2018), s. 137.

<sup>171</sup> Rugh (2015), s. 150; Sharqieh (2013), s.3.

<sup>172</sup> Sharp, Jeremy M.: *Yemen: Background and U.S. Relations*. Congressional Research Service, 11.2.2015, s. 3.

<sup>173</sup> S/PV.7797, 31.10.2016.

<sup>174</sup> Rugh (2015), s. 150–151.

<sup>175</sup> Byman, Daniel: *Yemen's Disastrous War*. *Survival*. 2018, vol 60, no 5, s. 152–153.

liittisen ratkaisun kannalla ja tukee kansainvälisen yhteisön tavoitetta neuvotteluratkaisusta, jolla vastataan niin terroristien uhkaan kuin huonontuvaan humanitääriiseen tilanteeseen.<sup>176</sup>

Iso-Britannia laati päätöslauselmaehdotuksen, jossa syytettiin suoraan Irania asevientikiellon rikkomisesta päätöslauselmaehdotuksessa S/2018/156<sup>177</sup>. Iso-Britannian perusteluiden mukaan Iran ei ole estänyt pitkän kantaman ohjusaseistuksen päätyä huhteille. Tämän on tuonut esiin asevientikieltoa valvomaan asetettu asiantuntijapaneeli, jonka mukaan aseet ovat lähtöisin nimenomaan Iranista<sup>178</sup> ja niitä on käytetty iskuissa Saudi-Arabiaan ja Yhdistyneisiin Arabiemiraatteihin. Turvallisuusneuvoston tulisikin yksimielisesti tukea kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja saattaa päätöslausemia vastustavat tahot vastuuseen.<sup>179</sup> Venäjä kuitenkin esti päätöslauselmaehdotuksen veto-oikeudellaan.

Yhdysvaltojen mukaan Venäjän veto puolusti Iranin pyrkimyksiä alueen epävakauttamiseen ja haitallisen vaikutusvaltansa lisäämiseen. Yhdysvallat puolusti asiantuntijapaneelin todisteita Iranin osallisuudesta ja toiminnasta vastoin turvallisuusneuvoston päätöslausemia. Huthien aseistaminen pitkän kantaman ohjuksilla mahdollistaa konfliktin leviämisen Jemenistä alueelliseksi sodaksi. Iranin toiminnan katsottiin olevan suurin uhka koko Lähi-Idän turvallisuudelle. Turvallisuusneuvoston periaatteisiin kuuluva ennaltaehkäisevän diplomatia oli saatettu kyseenalaiseksi, koska neuvoston toiminta kansainvälisen turvallisuuden takaamiseksi estettiin ja neuvoston mandatoiman asiantuntijapaneelin työtä väheksyttiin.<sup>180</sup>

### 6.3 Venäjä ja Iran

Venäjän virallinen ulkopoliittikan konsepti tähtää vakauttaviin toimenpiteisiin Lähi-Idässä. Alueen valtioiden konflikteja ratkaistaan ennen kaikkea diplomaattisin keinoin ja sovittelemalla. Poliittikka sitouttaa Venäjän kunnioittamaan valtioiden suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta ilman ulkopuolista väliintuloa. Venäjän pyrkimyksenä on syventää kahdenvälisiä suhteita Lähi-Idän valtioiden sekä GCC:n kanssa.<sup>181</sup>

<sup>176</sup> S/PV.7426, 14.4.2015.

<sup>177</sup> S/PV.8190 26.2.2018, s. 4. Päätöslauselmaehdotusta vastaan äänestivät Bolivia ja Venäjä. Äänestyksestä pidättäytyivät Kiina ja Kazakstan.

<sup>178</sup> Ks. Final Report of the Panel of Experts in Yemen, S/2018/68 26.1.2018, s. 2.

<sup>179</sup> S/PV.8190, 26.2.2018.

<sup>180</sup> Emt..

<sup>181</sup> *Foreign Policy Concept of the Russian Federation*. 30.11.2016, kohdat 92–95. [[https://www.mid.ru/en/foreign\\_policy/official\\_documents/-/asset\\_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/2542248](https://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/2542248)], viitattu 17.3.2020.

Korostamalla vuoropuhelua ilman vahvaa ideologista kannanottoa Venäjä pyrkii samaan etu- aseman länteen nähden.<sup>182</sup> Tasapainoinen lähestymistapa Jemenin tilanteeseen on vahvistanut Venäjän asemaa puolueettomana ja varteenotettavana välittäjänä konfliktissa.<sup>183</sup> Venäjän tavoitteena Lähi-Idässä yleisesti on vastustaa niin ulkopuolista interventiota kuin sisäisiä kansannousuja. Muutokset tulisi tapahtua valtion instituutioiden ja perustuslaillisten järjestelmien kautta eikä kansannousujen seurauksena. Venäjän periaatteena on tukea valtion suvereniteettia kansainvälisen lain mukaisesti ja vastustaa ulkopuolista väliintuloa ja sekaantumista.<sup>184</sup> Venäjä pyrkii säilyttämään voimassa olevan tilanteen, mikä Lähi-Idässä liittyy terroristiuhkan vähentämiseen, kahdenvälisen suhteiden syventämiseen ja Yhdysvaltojen vaikutusvallan pienentämiseen. Sladdenin & al. (2017, s. 4) mukaan tämä linkittyy laajempiin pyrkimyksiin Venäjän ulkopoliitikassa niin kutsuttujen värivallankumousten syntymisen estämiseksi.<sup>185</sup>

Venäjä käytti veto-oikeuttaan Iso-Britannian päätöslauselmaehdotuksen hylkäämiseksi ja esitti kritiikkiä sanktiokomitean ja asiantuntijapaneelin toiminnan politisoimisesta ja niiden käyttämisestä geopoliittisten tavoitteiden ajamiseksi. Venäjä asetti väitteet Iranin osallisuudesta kiistanalaisiksi ja päätöslauselman hyväksyminen olisi omiaan vain lisäämään alueellisia jännitteitä. Venäjän perusteluiden mukaan kaikkien toimenpiteiden, joihin ryhdytään peruskirjan VII luvun perusteella, on perustuttava kiistämättömiin faktoihin ja turvallisuusneuvoston on vältettävä toimintansa politisoimista sen yhtenäisyyden säilyttämiseksi. Venäjä tuki sanktiokomitean ja asiantuntijapaneelin mandaatin jatkamista vuodella.<sup>186</sup>

Venäjän mukaan Saudi-Arabia ja Iran on otettava huomioon vertaisina toimijoina, jotta rauha alueella olisi mahdollista saavuttaa. Kiina asettui tukemaan Venäjän kantaa pidättäytymällä äänestyksestä. Kiina painotti Jemenin suvereniteetin kunnioittamisen tärkeyttä. Venäjän esityksestä hyväksyttiin päätöslauselma 2402 (2018), joka oli käytännössä tekninen lisäys sanktiokomitean ja asiantuntijapaneelin mandaatin jatkamiseksi.<sup>187</sup>

Venäjä oli myös pidättäytynyt äänestämästä päätöslauselmasta 2216 (2015), jossa asetettiin sanktitoimia huthi-johtajille. Venäjän esityksiä kaikkia konfliktin osapuolia koskevasta välittömästä tulitauosta ja rauhanneuvotteluiden aloittamisesta ei hyväksytty päätöslauselmaehdo-

<sup>182</sup> Sladden, James, Becca Wasser, Ben Connable & Sarah Grand-Clement: *Russian Strategy in the Middle East*. Rand Corporation Perspective 2017, s.3.

[[https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE200/PE236/RAND\\_PE236.pdf](https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE200/PE236/RAND_PE236.pdf)], luettu 14.3.2020

<sup>183</sup> Ramani, Samuel: *Russia's next Power Play May Occur in Yemen*. The National Interest 14.10.2017.

[<https://nationalinterest.org/feature/russias-next-power-play-may-occur-yemen-23197>], viitattu 17.3.2020.

<sup>184</sup> Sladden & al., s. 4.

<sup>185</sup> Emt.

<sup>186</sup> S/PV.8190, 26.2.2018.

tukseen. Venäjä kritisoi, että päätöslauselma ei tässä suhteessa huomioi riittävässä määrin niitä vaikeuksia, joita taistelut aiheuttavat Jemenin yhteiskunnalle. Päätöslauselma ei asettanut riittävän tarkkoja vaatimuksia osapuolten velvollisuuksien noudattamiselle humanitääristen tultaukojen aikaansaamiseksi. Venäjä vaati myös yleistä asevientikieltoa, joka olisi koskettanut kaikkia sodan osapuolia mukaan lukien Saudi-Arabia.<sup>188</sup> Toimimalla oman linjansa mukaisesti puolueettomana tai objektiivisena Venäjä kuitenkin antaa hyväksyntänsä Iranin toiminnan tukemiselle.

Iranin toiminta on ollut nousevaa. Ennen vuotta 2014 ei ollut merkkejä Iranin osallisuudesta Jemenissä. Se kuitenkin tuki hutheja vähintäänkin retorisesti ja rajallisella materiaali ja koulutustuella Yhdysvaltojen mukaan Iran antaa tukea hutheille, mutta sillä ei ole määräysvaltaa huthien toimintaan. Iranin antama tuki kuitenkin epävakauttaa Saudi-Arabian asemaa alueellisessa valtakamppailussa. Iran on ollut varovainen toimissaan pyrkien välttämään provokaatioita, jotka Yhdysvaltojen mukaan voisivat johtaa Yhdysvaltojen ja Iranin väliseen vastakkainasetteluun varsinkin vuonna 2015, jolloin neuvoteltiin Iranin ydinsopimuksesta.<sup>189</sup> Vuoden 2015 jälkeen Iranin toiminta on kuitenkin ollut huomattavampaa ja tuki hutheille merkittävämpää, mistä osoituksena on asiantuntijapaneelin loppuraportti.

Iran on arvostellut Saudi-Arabian interventiota ja sen aiheuttamaa humanitääristä hätää. Iranin ja huthien suhde on syventynyt sisällissodan kehittyessä, mutta huthit kieltävät ajavansa Iranin tavoitteita. Huthien tavoitteet ovat ensi sijassa Jemenin sisäpoliittisia, eivätkä he koe, että Iranin syvempi sekaantuminen mahdollistaisi näiden tavoitteiden saavuttamisen.<sup>190</sup> Sodan pitkeytyminen voi nostaa Iranin roolia huthien joutuessa turvautumaan enemmän ulkopuoliseen apuun, jota Iran voi tarjota. Iran ei myöskään halua Saudi-Arabian vaikutusvallan kasvavan alueella, joten Saudi-Arabian pitkäkestoinen sota Jemenissä on sille eduksi.<sup>191</sup>

---

<sup>187</sup> S/PV.8190, 26.2.2018.

<sup>188</sup> S/PV.7426, 14.4.2015.

<sup>189</sup> Rugh (2015), s. 149; Sharp (2018), s.9; S/2018/156.

<sup>190</sup> Clausen, Maria-Louise: Competing for Control over the State: The Case of Yemen. *Small Wars and Insurgencies*. 2018, vol 29, nro 3, s. 569; Byman, (2018), s. 149–150.

<sup>191</sup> Darwich (2018), s. 131, 137.

## 6.4 Yhteenveto

Tässä yhteenvedossa vastataan kolmanteen alatutkimuskysymykseen *miten valtioiden tavoitteet vaikuttavat voimatasapainon säilyttämiseen* sekä täydennetään vastausta toiseen alatutkimuskysymykseen *miten turvallisuusneuvosto on toiminut Jemenin suhteen arabikevään jälkeen*.

Saudi-Arabian intervention takana oli huoli paikallisen voimatasapainon järkkymisestä sille epäedulliseksi. Huthit nähtiin alusta asti Iranin tavoitteita ajavina ja tämä toimi perusteena intervention aloittamiselle. Yhdysvallat ja Iso-Britannia pyrkivät Saudi-Arabiaa tukemalla vastustamaan Iran pyrkimyksiä vaikutusvaltansa nostamiselle.

Vaikka turvallisuusneuvoston asettama asiantuntijaneeli on esittänyt todisteita siitä, että Iran on rikkonut asevientikieltoa, on Venäjän toiminta estänyt Iranin sanktioimisen. Sen sijaan Venäjä on vaatinut yleisen asevientikiellon asettamista. Nyt asetettu kohdennettu asevientikielto ei rajoita Saudi-Arabian toimintaa. Vaikka Venäjä ei hyväksy Saudi-Arabian toimia, se ei ole nimennyt Saudi-Arabiaa suoraan asevientikiellon rikkomisesta. Tämä heijastelee venäjän virallista neutraaliuteen pyrkivää ulkopoliittista linjaa.

Tilanne hyödyttää Irania. Se pystyy hillitsemään Saudi-Arabian pyrkimyksiä valta-asemansa lisäämiseen. Samalla Saudi-Arabian toimien seuraukset ja lännen niille tarjoama tuki lisäävät ulkopuolisen intervention vastustusta sen näyttäytyessä jemeniläisille puuttumisena Jemenin sisäisiin asioihin. Iran pystyy ylläpitämään lännen vastaista mielialaa omassa vaikutuspiirissään.

Saudi-Arabia, Yhdysvallat, Iso-Britannia, Venäjä ja Iran muodostavat realismin mukaisen kansainvälisen järjestelmän kahden ns. blokin välille. Valtioiden intressit ovat ensisijaisesti keskenään kilpailevia eivätkä valtiot hyväksy toistensa intressejä. Valtioiden pyrkivät hillitsemään toistensa toimintaa, jotta alueelle ei pääse muodostumaan yhtä voimavaltiota. Voimatasapainon säilyttäminen tai sen muutoksen estäminen on valtioiden ensisijaisia tavoitteita. Tämä pyrkimys heijastuu turvallisuusneuvoston toimintaan.



## 7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa vastataan päätutkimuskysymykseen *miksi turvallisuusneuvosto ei ole tehnyt päätöstä humanitäärisestä interventioista Jemeniin*. Vastaukset alatutkimuskysymyksiin on esitetty lukujen viisi ja kuusi yhteenvedoissa.

Humanitäärisen intervention mahdollisuutta ei ole esitetty julkisissa pöytäkirjoissa. Tilanteen vakauttamispyrkimykset eivät kuitenkaan tuottaneet haluttua tulosta humanitäärisen tilanteen parantamiseksi. Ihmisoikeusrikkomukset ja humanitäärinen tilanne eivät ole olleet perusteita intervention tekemiselle. Kokonaistilannetta arvioitaessa ei nähdä, että minkäänlainen sotilaallinen toimi voi ratkaista tilanteen. Turvallisuusneuvoston toiminnassa näyttäytyy voimakaimmin pluralistinen näkökulma, jossa valtion suvereniteetti on oikeudellisesti ja poliittisesti etusijalla. Suvereniteetin ensiarvoisuus on Jemenissä johtanut valtion sisäisen voimatasapainon järkkymiseen ja rinnakkaisen hallintojärjestelmän syntymisen.

Suvereniteetin arvosta ei ole poikettu, vaikka Jemenin humanitäärisen tilanteen jatkuva heikentyminen on pidetty esillä ja siihen on pyritty puuttumaan. Tähän on pyritty kannustamalla YK:n jäsenmaita lisäämään panostusta humanitäärisen avun antamiseen sekä vaatimalla kaikkia osapuolia kunnioittamaan kansainvälistä lainsäädäntöä. Toiminnan peruslähtökohtana on ollut korostaa Jemenin kansallista vastuuta kansainvälisen lainsäädännön ja humanitäärisen lainsäädännön noudattamiseksi. Tämän voidaan katsoa edustavan solidaristisia arvoja, mutta turvallisuusneuvoston kontekstissa niiden toteutuminen on alisteinen pluralistisille arvoille.

Turvallisuusneuvoston toiminnassa on havaittavissa kolme toimintalinjaa. Tukemalla poliittisen siirtymän toteutumista pyritään mahdollistamaan Jemenin rauhanomainen kehitys ja vastaamaan sen lukuisiin turvallisuushaasteisiin. Vakauttaminen näkyy erityisesti pyrkimyksenä pitää esillä humanitäärisen tilanteen jatkuvaa huonontumista ja lisäämään YK:n jäsenmaiden panostusta humanitäärisen apuun. Sanktioimalla poliittista prosessia haittaavia toimijoita on pyritty ehkäisemään kokonaistilanteen paheneminen. Sanktiointi ei kuitenkaan ole täysin onnistunut, sillä turvallisuusneuvosto ei päässyt yksimielisyyteen niistä tahoista, joille sanktioita tulisi asettaa. Diplomatian korostaminen on ollut keskeistä kaikissa toimintalinjoissa. Sovitteluratkaisun aikaansaamisen tärkeys on nostettu alusta asti ensisijaiseksi ratkaisuksi Jemenin tilanteeseen.

Turvallisuusneuvosto on yksimielisesti katsonut Jemenin konfliktin aiheuttavan uhan kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle ja tilanne on mahdollistanut YK:n peruskirjan VII-luvun toimivaltuuksien käyttöönottamisen. Toiminta on keskittynyt artiklaan 41, joka ei mahdollista sotilaallisen voiman käyttöä. Jatkotoimia on ilmoitettu harkittavan tilanteen kehityksen mukaisesti. Turvallisuusneuvosto ei ole aloittanut sellaisia toimia, jotka aktiivisesti tähtäisivät kokonaisvaltaiseen turvallisuusympäristön vakauttamiseen ja sotilaallisten toimien lopettamiseen. Keskeisintä toiminnassa on poliittisen dialogin mahdollistaminen ja osapuolten välisen sovittelun tukeminen.

Turvallisuusneuvosto on säilyttänyt kansainvälisen yhteisön ensisijaisia tavoitteita. Kansainvälinen järjestelmä on säilynyt ja valtioiden välinen yleinen voimatasapaino turvallisuusneuvostossa on säilynyt. Yhteisöä kuitenkin tässä mielessä rajoittaa kansainvälisen järjestelmän ja realismin mukaisen järjestyksen ylläpitäminen perinteisten suurvaltojen toimesta. Intressit huomioon ottaen järjestys on siedettävää eikä niinkään kaikkia hyödyttävää. Pysyvien jäsenmaiden omat tavoitteet rajoittavat turvallisuusneuvoston toimintaa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden säilyttämiseksi. Turvallisuusneuvosto ei ole valtioiden ulkopoliitikasta erillinen toimija, vaan kansallisen politiikan toteuttaminen heijastuu turvallisuusneuvoston toimintaan vahvasti.

Yleisen ja paikallisen voimatasapainon säilyttäminen ovat vahvimmat instituutiot turvallisuusneuvoston toiminnassa. Ulkovallat toimivat Jemenissä omien tavoitteidensa mukaisesti. Tämä toimintatapa heijastuu kamppailuksi paikallisesta vallasta ja voimatasapainosta. Vastakkaiset intressit eivät muodosta suoranaista uhkaa turvallisuusneuvoston pysyville jäsenmaille, mutta voimatasapainon muutos vaikuttaisi niiden asemaan kansainvälisessä politiikassa. Voimatasapainon säilyttäminen ilmenee pidättäytymisenä kohdennetuista toimista valtiotoimijoita vastaan.

Tutkielman johdannossa esitettiin oletus, että *syy siihen, miksi Jemenin sotaan ei ole puututtu kansainvälisen yhteisön toimesta humanitäärisen intervention perusteella, piilee alueen eri valtiollisten toimijoiden omien intressien ristiriidoissa. Liittolaisuhteiden kautta kamppailaan alueellisen hegemonin asemasta ja turvallisuustyhjiön olemassaoloa pyritään hyödyntämään tämän tavoitteen saavuttamiseksi.* Vaikka tutkielman kokonaisuuden kannalta valtioiden intressien tarkastelu ei ole kattavaa, voidaan kuitenkin yleisesti todeta valtioiden intressien vaikuttavuus turvallisuusneuvoston toimintaan. Pysyvät jäsenmaat eivät voi sitoutua sellaisiin päätöksiin, jotka vaikuttaisivat niiden asemaan heikentävästi. Intressit kytkeytyvät pyr-

kimykseen säilyttää yleinen voimatasapaino. Turvallisuusneuvoston toiminnassa Jemen kytkeytyy laajempaan kokonaisuuteen arabikevään jälkeisessä Lähi-Idässä. Turvallisuusneuvoston jäsenmaat eivät voi hyväksyä sellaista toimintaa, jolla olisi heijastevaikutuksia niihin konflikteihin, joissa ne ovat jo osallisina kuten tällä hetkellä Syyriassa. Tässä mielessä valtion intressit ajavat humanitääristen arvojen edelle turvallisuusneuvoston toiminnassa.

## 7.1 Tutkielman kritiikki

Englantilainen koulukunta teorianäkökulmana mahdollistaa monien näkökulmien huomioon ottamisen saman aikaisesti. Se tarjoaa mahdollisuuden eri tasoille tulkinnoille tutkittavasta aiheesta. Koulukunnan teorian keskeneräisyys kuitenkin asettaa haasteita sen käytettävyydelle. Koulukunnan sisällä ei ole selkeää yksimielisyyttä siitä, mitä instituutiot ovat ja mitä arvoja ne edustavat. Tämänkin takia tutkielman lähtökohtana oli realismiin sidonnaisten arvojen ja instituutioiden tarkastelu. Arvojen ja niitä ilmentävien käsitteiden määrittäminen on periaatteessa tutkijan tulkinnan varassa. Tämän takia täysin teorialähtöinen analyysimenetelmä ei täysin sovellu tutkimusmenetelmäksi. Tässä tutkielmassa ei pystytty täysin pitäytymään teorialähtöisessä analyysissä, vaan se alkoi havaintoyksiköiden vähentyessä lähentyä enemmän teoriasidonnaista analyysyä.

Käytetty primääriaineisto oli laaja. Sen luonteesta johtuen se kuitenkin saavutti saturaatiopisteen nopeasti, jolloin uusia havaintoja ei enää tutkielman ajallisen rajauksen loppupäässä noussut esiin. Tämä johti tutkielman kuvailevaan lopputulokseen. Oletettuja asiakokonaisuuksia ei käsitelty julkisesti ja päätöslauselmien syntymekanismia ei pystytty selvittämään. Primääriaineistosta myös ilmeni, että monia asioita käsiteltiin suljetuissa kokouksissa. Tätä neuvoston toiminnan luonteenpiirrettä ei otettu tutkielman alkutilanteessa riittävästi huomioon. Edellä mainittua puutetta olisi voinut korjata kattavalla sekundääriaineistolla, mutta se olisi voinut viedä tutkielman fokuksen turvallisuusneuvoston toiminnan tarkastelun ulkopuolelle. Tarkasteltavat jäsenvaltiot pidättäytyivät kannoissaan, eikä muutoksia ollut havaittavissa. Valtioiden ulko- ja turvallisuuspoliittisten linjauksien sisällyttäminen aineistoon tuskin olisi kuitenkaan tuonut lisäarvoa tutkielmalle, koska turvallisuusneuvosto joudattaa jäsenmaidensa virallista linjaa.

Luotettavuusarvioinnin kriteerinä käytettiin aineiston saturaatiota. Tämän mahdollisti tutkielman ajallinen rajaaminen sekä primääriaineiston saatavuus. Sekundääriaineistoa arvioitiin useammasta lähteestä ja arvioitiin niiden yhtäläisyyksiä. Sekundääriaineiston keruussa tutkijan

tekemät hakuvalinnat rajasivat hankintaa. Jemenin suhteen oli vähän aineistoa saatavilla, mutta kun haku sidottiin Lähi-Itään, lisääntyi aineiston määrä niin suureksi, ettei tutkielman rajausten perusteella sitä ollut mielekästä käyttää. Valtioiden intressien liiallinen tutkiminen olisi myös johtanut tutkielman ajautumiseen ohi aiheestaan. Nyt käytettävällä lähdeaineistolla pystyttiin vastaamaan asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Kuten aikaisempi tutkimus osoittaa, on turvallisuusneuvoston toimintaa ja sen konfliktinratkaisukykyä tutkittu jo laajalti. Tämän takia tutkielmassa ei noussut esiin siihen sidonnaisia jatkotutkimuskysymyksiä. Mikäli maailmanpolitiikan tilanteessa ei tapahdu merkittävää muutosta, ei turvallisuusneuvoston toiminnan tutkiminen tuottane merkittäviä uusia näkökulmia.

## LÄHTEET

### 1 JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Kaikki turvallisuusneuvoston asiakirjat saatavilla osoitteesta  
[\[http://research.un.org/en/docs/sc/quick/\]](http://research.un.org/en/docs/sc/quick/), haettu 18.11.2019.

#### 1.1 Turvallisuusneuvoston päätöslauseimat

*R/SC1973 (2011)*. 17.3.2011. *S/RES/2014*, 21.10.2011.

*S/RES/2051*, 12.6.2012. *S/RES/2140*, 26.2.2014.

*S/RES/2201*, 15.2.2015. *S/RES/2204*, 24.2.2015.

*S/RES2216*, 14.4.2015 *S/RES/2266*. 24.2.2016.

*S/RES/2342*. 23.2.2017. *S/RES/2402*. 26.2.2018.

#### 1.2 Turvallisuusneuvoston muut lähteet

*S/PV.6776*. 29.5.2012. *S/PV.6878*. 4.12.2012.

*S/PV.7037*. 27.9.2013. *S/PV.7255*. 29.8.2014.

*S/PV.7381*. 12.2.2015. *S/PV7411*. 22.3.2015.

*S/PV.7426*. 14.4.2015. *S/PV.7797*. 31.10.2016.

*S/PV.8190*. 26.2.2018. *S/PV.8191*.27.2.2018

*S/2018/68 Final Report of the Panel of Experts in Yemen*. 26.1.2018

*S/2018/156*. 26.2.2018.

### 1.3 Muut julkaisemattomat lähteet

Forsbacka, Nora: *Suvereniteetin normista poikkeamisen legitimointi turvallisuusretoriikalla YK:n turvallisuusneuvoston keskusteluissa*. Kansainvälisen politiikan pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto 2013.

*Saudi Arabia and The Yemen Conflict*. Summary: Yemen White Paper, April 2017  
[[https://www.saudiembassy.net/sites/default/files/FS\\_Yemen\\_April17.pdf](https://www.saudiembassy.net/sites/default/files/FS_Yemen_April17.pdf)], luettu 28.2.2020.

Soinola, Juha-Pekka: *Suojeluvastuuperiaatteen kehitys ja käytäntöön soveltaminen Libyan ja Norsunluurannikon kriisien yhteydessä*. Sotatieteiden maisterikurssi 3:n pro gradu -tutkielma, Maanpuolustuskorkeakoulu 2014.

Ketola, Lasse Tapani: *YK:n turvallisuusneuvoston toiminta kylmän sodan jälkeisissä konflikteissa*. Yleisesikuntaupseerikurssi 57:n diplomityö, Maanpuolustuskorkeakoulu 2015.

Wallén, Reetta: *"On aika ryhtyä toimiin"*. Kansainvälisen yhteisön keskustelu interventtiosta Libyaan ja Syyriaan. Valtio-opin pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto 2017.

## 2 JULKAISTUT LÄHTEET

### 2.1 Kirjallisuus

Bellamy, Alex J.: The Responsibility to Protect. *Security Studies: An Introduction*. Williams, Paul D. (ed.), Routledge, New York 2009, s. 422–437.

Bull, Hedley: *The Anarchical Society. A Study of Order in World politics* (4. p.). Palgrave Macmillan, Basingstoke 2012.

Buzan, Barry: *From International to World Society. English School Theory and the Social Structure of Globalisation* (3.p.). Cambridge University Press, Cambridge 2006.

Davidson, Christopher: *Shadow Wars. The Secret Struggle for the Middle East*. Oneworld Publications Ltd, London 2016.

Dunne, Tim: The English School. Tim Dunne, Milja Kurki & Steve Smith (eds.). *International Relations Theories. Discipline and diversity* (2.p.). Oxford University Press, New York 2010, s. 135–156.

Fraihat, Ibrahim: *Unfinished Revolutions: Yemen, Libya, and Tunisia After the Arab Spring*. Yale University Press, New haven 2016.

Jackson, Robert & Sørensen, Georg: *Introduction to International Relations: Theories and Approaches* (3. p). Oxford University Press, New York 2007.

Kananen, Jorma: *Opinnäytetyön kirjoittajan opas*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Suomen yliopistopaino Oy - Juvenes print, Jyväskylä 2015.

Kananen, Jorma: *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylä 2017.

Korpiola, Lilly & Nikkanen, Hanna: *Arabikevät*. Avain, Helsinki 2012.

Metsämuuronen, Jari: *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä: Opiskelijalaitos* (2. laitos, 3. uud. p.). International Methelp, Helsinki 2006.

Mäkelä, Juha: ”Laajan Lähi-idän muuttuva voimatasapaino ja turvallisuuden monisäikeinen verkosto”. Sivonen, Pekka (toim.). *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Juvenes Print, Helsinki 2013, s. 295–330.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli (toim.): *Menetelmäviidakon raivaajat: Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan*. JTO, Helsinki 2011.

Puri, Hardeep Singh: *Perilous Interventions. The Security Council and the Politics of Chaos*. HarperCollins Publishers, India 2016.

Schmitz, Charles: Yemen: Failing States or Failing Politics. *Fragile Politics. Weak States in the Middle East*. Kamrava, Mehran (ed.), C. Hurst & Co., London 2016.

Suomen YK-liitto: *YK:n peruskirja & kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö*. Helsinki 2008.

Tuomi, Jouni. & Sarajärvi, Anneli.: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (uudistettu laitos). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 2018.

Whitehead, Laurence: "On the 'Arab Spring': Democratization and Related Political Seasons". Sadiki, Lardi (ed.). *Routledge Handbook of the Arab Spring: Rethinking Democratization*. Routledge, London 2015, s. 17–27.

Wight, Martin: *International Theory. The three Traditions*. Gabriele Wight & Brian Porter (eds.), Leicester University Press, Leicester 1991.

## 2.2 Tutkimusartikkelit

Byman, Daniel: Yemen's Disastrous War. *Survival*. 2018, vol 6 no 5.

Clausen, Maria-Louise: Competing for Control over the State: The Case of Yemen. *Small Wars and Insurgencies*. 2018, vol 29 no 3.

Darwich, May: The Saudi Intervention in Yemen: Struggling for Status. *Insight Turkey*. 2018, vol 20 issue 2, s. 125–141.

Edwards, Aaron: Country Focus: Yemen. *Political Insight*. April 2017, Issue 1, s. 36–38.

Hamidi, Hannah: *A comparative analysis of the Post-Arab Spring National Dialogues in Tunisia and Yemen*. African Journal on Conflict Resolution, 2015, Vol. 15 Issue 3, s. 11–36.

Hokayem, Emile & David B. Roberts: The War in Yemen. *Survival*. 2016, vol 58, no 6, s. 161–163.



International Crisis Group: Yemen: Enduring Conflicts, Threatened Transition. *Middle East Report*. 2012 No 125, s. 32–38.

Perkins, Brian M.: Yemen: Between Revolution and Regression. *Studies in Conflict & Terrorism*. 2017, vol. 40 issue 4, s. 300–317.

Rugh, William A.: Problems in Yemen, Domestic and Foreign. *Middle East Policy*. Winter 2015, Vol. 22 Issue 4, s. 140–152.

Schmitz, Charles: *Yemen's National Dialogue*. Middle East Institute, Policy Paper Series, February 2014.

Sladden, James, Becca Wasser, Ben Connable & Sarah Grand-Clement: *Russian Strategy in the Middle East*. Rand Corporation Perspective 2017. [[https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE200/PE236/RAND\\_PE236.pdf](https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE200/PE236/RAND_PE236.pdf)], luettu 14.3.2020.

Sharp, Jeremy M.: *Yemen: Background and U.S. Relations*. Congressional Research Service, 11.2.2015. [<https://fas.org/sgp/crs/mideast/RL34170.pdf>], luettu 19.8.2019.

Sharp, Jeremy R.: *Yemen: Civil War and Regional Intervention*. Congressional Research Service, 24.8.2018. [<https://fas.org/sgp/crs/mideast/R43960.pdf>], luettu 19.8.2019.

Sharqieh, Ibrahim: *Case Study: International Intervention, Justice and Accountability in Yemen*. European Council on Foreign Affairs. 2013, s.3. [[https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/ijp\\_yemen\\_sharqieh.pdf](https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/ijp_yemen_sharqieh.pdf)], luettu 20.2.2020.

Transfeld, Mareike: Political bargaining and violent conflict: shifting elite alliances as the decisive factor in Yemen's transformation. *Mediterranean Politics*, march 2016 vol 21 issue 1, s. 150–169.

### 3 MUUT LÄHTEET

*Foreign Policy Concept of the Russian Federation*. 30.11.2016, kohdat 92–95. [[https://www.mid.ru/en/foreign\\_policy/official\\_documents/-/asset\\_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/2542248](https://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/2542248)], luettu 17.3.2020.

Day, Stephen W.: The ‘non-conclusion’ of Yemen’s National Dialogue. *Foreign Policy* 27.1.2014. [<https://foreignpolicy.com/2014/01/27/the-non-conclusion-of-yemens-national-dialogue/>]. Luettu 15.2.2020.

Keane, Fergal: *Yemen Conflict: UN official accuses world of ignoring crisis*. BBC, 6.12.2016 [<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38220785>], luettu 6.3.2020.

Murray, Robert W.: *An Introduction to the English School of International Relations*. E-International Relations, 2016. [<https://www.e-ir.info/2016/01/05/an-introduction-to-the-english-school-of-international-relations/>], luettu 17.8.2019.

Ramani, Samuel: *Russia’s next Power Play May Occur in Yemen*. *The National Interest*. 14.10.2017. [<https://nationalinterest.org/feature/russias-next-power-play-may-occur-yemen-23197>], luettu 17.3.2020.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna: *KvaliMOTIV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto, Tampere 2006. [[http://www.fsd.uta.fi/menetelmäopetus/kvali/L7\\_3\\_2.html](http://www.fsd.uta.fi/menetelmäopetus/kvali/L7_3_2.html)], luettu 14.10.2018.

Stivachtis, Yannis; *Introducing the English School in International Relations Theory*. E-International Relations, 2018. [<https://www.e-ir.info/2018/02/23/introducing-the-english-school-in-international-relations-theory/>], luettu 17.8.2019.

STT: *Jemenissä jo yli 20 miljoonaa ihmistä on vailla riittävää ravintoa*. YLE, 2018. [<https://yle.fi/uutiset/3-10545744>], luettu 9.12.2018.

STT: *Jemenin kapinallisten edustaja saapuivat Tukholmaan rauhanneuvotteluihin*. YLE, 2018, [<https://yle.fi/uutiset/3-10540266>], luettu 10.8.2019.

Teatterikorkeakoulu: ”Mitä on laadullinen, postpositivistinen tutkimus?” *Minäkö tutkija? Johdanto laadulliseen/postpositivistiseen tutkimukseen.* 2007, [<http://www.xip.fi/tutkija/index.htm>], luettu 1.9.2019.